

Miljø- og Fødevareministeriet

EU og internationalt
Den 1. oktober 2015
MFVM 432

SAMLENOTAT
Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22. – 23. oktober 2015

1. Forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2016 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Østersøen
- *Politisk enighed*
KOM(2015) 344
Side 3

2. Konsultationer mellem EU og Norge om fiskerimuligheder for 2016
- *Udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 11

3. Forslag til Rådets afgørelse om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne og om midlertidig anvendelse af den bæredygtige fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende protokol om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i fiskeripartnerskabsaftalen mellem Den Europæiske Union og Republikken Liberia,

forslag til Rådets afgørelse om indgåelse af en partnerskabsaftale om bæredygtigt fiskeri mellem Den Europæiske Union og Republikken Liberia og den tilhørende gennemførelsesprotokol og

forslag til Rådets forordning om fordeling af fiskerimulighederne i henhold til protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i den bæredygtige fiskeripartnerskabsaftale mellem Den Europæiske Union og Republikken Liberia
- *Tidlig forelæggelse*
KOM-dokument foreligger ikke, KOM (2015) 467 og KOM (2015) 465
Side 14

4. Forslag til Rådets afgørelse om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne og midlertidig anvendelse af protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i fiskeripartnerskabsaftalen mellem Den Europæiske Union og Den Islamiske Republik Mauretanien for en periode på fire år,

forslag til Rådets afgørelse om indgåelse af protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i fiskeripartnerskabsaftalen mellem Den Europæiske Union og Den Islamiske Republik Mauretanien for en periode på fire år og

forslag til Rådets forordning om tildeling af fiskerimuligheder i medfør af protokollen, der fastsætter fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, omhandlet i fiskeripartnerskabsaftalen mellem Den Europæiske Union og Den Islamiske Republik Mauretanien for en periode på fire år

KOM-dokument foreligger ikke.

- *Tidlig forelæggelse*

KOM-dokument foreligger ikke

Side 19

5. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 og 1306/2013 for så vidt angår støtteordningen for uddeling af frugt og grøntsager, herunder bananer samt mælk i uddannelsesinstitutioner, og forslag til ændring af Rådets forordning (EU) nr. 1370/2013 om fastsættelse af støtte og restitutioner i forbindelse med den fælles markedsordning for landbrugsprodukter

- *Tidlig forelæggelse*

KOM (2014) 31 og KOM (2014) 32

Side 24

6. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet

- *Orientering fra Kommissionen*

KOM-dokument foreligger ikke

Side 30

7. Klima-smart landbrug

- *Udveksling af synspunkter*

KOM-dokument foreligger ikke

Side 35

8. (Evt.) Markedssituationen for landbrugsvarer

- *Orientering fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*

KOM-dokument foreligger ikke

Side 37

9. (Evt.) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om offentlig kontrol og andre officielle aktiviteter med henblik på anvendelsen af fødevarer- og foderstoflovgivningen og reglerne for dyresundhed og dyrevelfærd, plantesundhed, planteformeringsmateriale og plantebeskyttelsesmidler (kontrolforordningen)

- *Generel indstilling*

KOM (2013) 265

Side 44

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI) den 22. – 23. oktober 2015

1. Forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2016 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Østersøen KOM (2015) 413

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 28. september 2015. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Forslaget omfatter fastsættelse af fiskerimulighederne for de kommercielt vigtigste bestande i Østersøen i form af TAC/kvoter for 2016. I forhold til 2015 indebærer forslaget en væsentlig reduktion i fiskerimulighederne efter torsk i østlige Østersø samt for brisling. For torsk i den vestlige Østersø, har Kommissionen endnu ikke foreslået en TAC. For sild i både den vestlige Østersø og for sild i den centrale Østersø er der tale om stigninger. For laks foreslås der en stigning, og for rødspætte sker der også en større stigning i fiskerimulighederne. Forslaget forventes sat på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22.-23. oktober 2014 med henblik på politisk enighed.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2015) 413 af 3. september 2015 fremsendt forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2016 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Østersøen. Forslaget er oversendt til Rådet den 3. september 2015 i en dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 3, og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Forslaget forventes sat på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22.-23. oktober 2014 med henblik på politisk enighed.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Formål og indhold

Kommissionens forslag om fastsættelse for 2016 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Østersøen fastsætter fangstbegrænsninger for EU-fiskeriet med henblik på at sikre et bæredygtigt fiskeri på kort og langt sigt.

Forslaget bygger på den videnskabelige rådgivning om fiskerimulighederne i Østersøen udarbejdet af Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) under hensyntagen til principperne for TAC¹-fastsættelse, som fremgår af Kommissionens meddelelse om høring om fiskerimuligheder for 2016 - KOM (2015) 239. Det fremgår af disse principper, at Kommissionen vil foreslå

¹ TAC = Total Allowable Catches = samlede tilladte fangstmængder.

TAC og kvoter for 2016 på MSY²-niveau for bestande med fuld analytisk rådgivning med MSY-estimer. Kun i tilfælde, hvor det vil indebære meget store reduktioner af fiskerimulighederne, som i høj grad vil have alvorlige sociale og økonomiske konsekvenser for den omfattede fiskeflåde, vil udsættelse af målsætning om MSY-niveau ifølge Kommissionen kunne blive udsat til senere år, men dog senest til 2020.

Er der fastsat en flerårig forvaltningsplan for en bestand, vil denne blive fulgt i Kommissionens forslag om fiskerimuligheder, medmindre planen er blevet uanvendelig i forhold til den fælles fiskeripolitik.

For bestande, hvor der ikke foreligger en fuld analytisk rådgivning, vil fiskerimuligheder blive foreslået på basis af den foreliggende videnskabelige rådgivning og uden at gå på kompromis med bevaringsbehovet for bestandene.

Ved rådgivning for bestande, som der ikke kan fastlægges biologiske værdier for, anvendes den "data begrænsede tilgang". Denne tilgang er anvendt for rødspætte i den østlige Østersø, mens den vestlige bestand er ændret til en fuld analytisk bestand. Derudover er denne tilgang anvendt for sild i den botniske bugt og for torsk i østlig Østersø. Det bemærkes, at torsk i den østlige Østersø ikke er "en data begrænset bestand", men at det er metoden for vurdering af databegrænsede bestande, som er lagt til grund for rådgivningen.

EU/Rusland

EU og Rusland indgik den 10.-12. juli 2006 en aftale om samarbejde på fiskeriområdet og om bevarelse af de levende marine ressourcer i Østersøen. Aftalen blev ratificeret af EU den 4. juni 2009 og gælder i første periode i seks år. EU og Rusland har ikke opnået enighed om fælles forvaltning for de fælles bestande, hvilket betyder, at EU's rådigheds mængder for bestande fælles med Rusland også i 2016 vil blive fastsat selvstændigt. Kommissionen har, hvor det er relevant i forslaget til fiskerimuligheder, fraregnet de teoretiske russiske andele. EU's fælles bestande med Rusland er: Sild i den centrale Østersø, torsk i den østlige Østersø, laks og brisling. I 2010 blev der opnået enighed om fordelingsnøglerne for laks (russisk andel = 1,9 % i ICES-områder 22-31 og 9,30 % i ICES-område 32). For brisling er den russiske andel på 10,08 %. For torsk i den østlige Østersø og sild i den centrale Østersø er EU-positionen, at de russiske andele skal baseres på de historiske andele svarende til henholdsvis 5 % og 9,50 %, mens Rusland kræver henholdsvis 15,80 % og 11,80 %.

Fiskerimuligheder

ICES har i forhold til tidligere år ændret sin rådgivning for torsk fra at dække de to forvaltningsområder til at dække henholdsvis den vestlige og den østlige bestand. Den nye metode komplicerer fastsættelse af kvoter for de to forvaltningsområder, idet en del af den såkaldte østbestand er udbredt i underområde 24, som tilhører det vestlige forvaltningsområde. ICES har i sin rådgivning ikke fratrukket det rekreative fiskeri, hvilket der også skal tages højde for i den endelige kvotefastsættelse.

Kommissionen har som oven for nævnt ikke angivet fiskerimuligheder for torsk i område 22-24, idet Kommissionen afventer yderligere videnskabelig rådgivning (ifølge oplysninger fra

² Fiskeri på grundlag af det maksimalt bæredygtige udbytte (MSY) er den fiskeriintensitet, der giver det største udbytte fra bestanden på lang sigt uden at reducere bestandens evne til at reproducere sig på kort sigt.

Kommissionen om rekreativt fiskeri), samt en udmelding fra BALTFISH³ om indstilling om indførelse af eventuelt supplerende forvaltningstiltag for underområde 22-24 for denne bestand. Følges den foreliggende rådgivning, vil dette indebære en reduktion på ca. 50 %. For forvaltningsområde 25-32 (den østlige Østersø) har Kommissionen foreslået en kvote for torsk for forvaltningsområdet som sådant, og har derfor ikke taget hensyn til andelen af østtorsk, som fiskes i område 24 under det vestlige forvaltningsområde. Kommissionen henviser til, at torskforvaltningsplanen (Rådets forordning 1098/2007) ikke kan anvendes, da ICES ikke har kunnet fastsætte biologiske referencepunkter, hvilket gør det umuligt at anvende torskforvaltningsplanen for denne del af Østersøen. ICES har i sin rådgivning anvendt princippet for "databegrænsede bestande" for rådgivningen for den østlige torskbestand.

Forslaget indebærer desuden forøgelser af kvoten for rødspætte, som stiger med 18 %, mens kvoten for den vestlige sild stiger med 12 %. Kvoten for laks foreslås øget med 10 %, og for brisling foreslås en nedgang på 14 %.

For fiskerier i Østersøen trådte landingsforpligtigelsen for fiskerier efter bestande omfattet af fangstbegrænsninger i kraft fra 1. januar 2015, jf. grundforordningen 1380/2013. I forbindelse med vedtagelsen af forordningen om fiskerimuligheder i Østersøen for 2015 blev der taget højde for, at de omfattede kvoter skulle dække fangsterne (i stedet for landinger). Dog indføres landingsforpligtigelsen for rødspætte først fra 1. januar 2017.

Kommissionens forslag om en ny flerårig forvaltningsplan for torsk, sild og brisling forventes vedtaget inden årets udløb. Forslaget indeholder MSY-værdier for fiskeridødelighed, som fastsættes som et interval samt mindsteværdier for gydebiomasse. Da planen ikke er vedtaget, har Kommissionen ikke anvendt den i sine forslag til fastsættelse af fiskerimuligheder.

Nedenfor er angivet en samlet oversigt over fiskerimuligheder for 2016.

Oversigt over den biologiske rådgivning, Kommissionens forslag om fiskerimuligheder, anvendt princip, procentuel ændring 2015-2016 samt konsekvenser for Danmark

Art (område)	Biologisk rådgivning (tons), ændring i forhold til TAC 2015 og princip for rådgivning	Kort biologisk status	Kommissionens forslag for 2016 (tons)	TAC 2015	Procentuel ændring 2015/2016 (%)	DK andel af EU TAC (%)
Sild i den vestlige Østersø (22-24)	Rådgivningen gives på baggrund af MSY tilgang med FMSY =0,32 og dækker Skagerrak/Kattegat og område 22-24. Maksimal fangst 52.547 t hvor 50 % til 22-24 = 26.274 t	Bestanden er i en lavproduktiv periode med lav rekruttering. Fiskeridødeligheden er under FMSY 0,32	24.797	22.220	12 %	(14 %)

³ BALTFISH er et regionalt samarbejdsforum om fiskeriforvaltningen i Østersøen, som dels finder sted i BALTFISH Forum, hvor BSAC, ICES og Kommissionen deltager ud over de berørte medlemslande. Dels finder samarbejdet sted i BALTFISH High Level Gruppen, hvor fiskeridirektørerne og repræsentanter fra Kommissionen deltager.

Art (område)	Biologisk rådgivning (tons), ændring i forhold til TAC 2015 og princip for rådgivning	Kort biologisk status	Kommissionens forslag for 2016 (tons)	TAC 2015	Procentuel ændring 2015/2016 (%)	DK andel af EU TAC (%)
Sild i den centrale Østersø (25-27, 28.2, 29 og 32)	Rådgivningen baseret på MSY tilgang med $FMSY = 0,22$. Maksimal fangst 201.000. EU andel 177.505 t(+ 8,6 %)	Fiskeridødeligheden ligger under MSY med stabil biomasse. 2014- årgangen er vurderet til at være meget stor i forhold til tidligere år.	177.505	163.451	8,6	(2 %)
Torsk i den østlige Østersø (25-32)	Rådgivningen baseret på metoden for data begrænset tilgang. Maksimal fangstmængde 29.220 t jf. ICES rådgivning baseret på den østlige bestand. EU andel 27.143 t	Biomassen er faldende. Der bliver færre store torsk, mens andelen af mindre torsk stiger, men de vokser ikke og er tynde.	41.143	51.429	- 20 %	(22 %)
Torsk i den vestlige Østersø (22-24)	Rådgivningen baseret på MSY tilgang med yderligere restriktioner på grund af bestandssituationen.	Gydebiomassen er under BMSY Btrigger. Fiskeridødeligheden antages at vil ligge på 0,52, og langt over $FMSY = 0,26$.	Pm (det vil sige afventer forslag)	15.900	pm	(43 %)
Rødspætte (22-32)	Rådgivning baseret på $FMSY = 0,37$ for vestlige del (Kattegat, Sundet og Bælterne) og data begrænset for område 25-32.	Fiskeridødeligheden har siden 2008 været faldende og biomassen stigende. Bestandene blev videnskabeligt evalueret i 2015, hvor den vestlige bestand blev opgraderet til en fuld analytisk bestand, og TAC-rådgivning for denne bestand er steget betydeligt.	4.034	3.409	18 %	(71 %)
Laks (22-31) (stk.)	Rådgivningen baseret på $F = 0,1$, jf. udkast til forvaltningsplan. ICES anbefaler kvote på max 116.000 stk.. EU andel 113.796 stk.	Ingen nævneværdig ændring i bestanden i forhold til sidste år. ICES anbefaler forvaltning med udgangspunkt i de enkelte flodbestande.	105.850 stk.	95.928 stk.	10 %	(20 %)

Art (område)	Biologisk rådgivning (tons), ændring i forhold til TAC 2015 og princip for rådgivning	Kort biologisk status	Kommissionens forslag for 2016 (tons)	TAC 2015	Procentuel ændring 2015/2016 (%)	DK andel af EU TAC (%)
Brisling (22-32)	Rådgivningen baseret på FMSY = 0,26. Aktuel F= 0,36. Maksimal fangst 205.000. Til EU efter fradrag til Rusland 184.336 (-14 %)	Gydebiomassen er over MSY Btrigger. Årgangen vurderes at være meget god, og det ser ud til at de kommende år-gange bliver større. ICES foreslår område-baseret forvaltning for de pelagiske arter i område 25-26 af hensyn til fødegrundlaget for torsk. Fiskeridødelighed i 2014 er estimeret til F=0,36. FMSY er nedjusteret fra 0,29 til 0,26 pga. af ændring i vurdering af biomassen.	184.336	213.581	- 14 %	(9 %)

Andre elementer

Forslaget indeholder endvidere regler for år-til-år fleksibilitet. Det fremgår heraf, at de hidtidige regler om år-til-år fleksibilitet jf. Rådets forordning (EF) nr. 847/96 kun anvendes, når medlemsstaterne ikke anvender den mulighed for år-til-år fleksibilitet, som fremgår af den nye grundforordning.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke afgive udtalelse.

Konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Forslaget har ikke konsekvenser for EU's budget.

Ifølge Kommissionen indebærer forslaget samlet set en reduktion på 15 % i fiskerimuligheder målt i tons sammenlignet med 2015, ekskl. den vestlige torsk, hvor der endnu ikke er et TAC-forslag

Fastsættelse af fiskerimuligheder har på kort sigt erhvervsøkonomiske konsekvenser. For så vidt angår fiskerimuligheder for 2016 er det af økonomisk betydning for fiskerne, at kvoterne for den østlige torskebestand samt brisling reduceres, mens de foreslåede stigninger i fiskerimuligheder for rødspætter, laks og sild omvendt set ikke er af tilsvarende positiv betydning for de danske fiskere. Dette skyldes, at især torskekvoten udgør en væsentlig del af værdien af fiskeriet i Østersøen for Danmark. Størrelsen af TAC for torsk i den vestlige Østersø, som Kommissionen på nuværende tidspunkt ikke har fremlagt forslag til, men hvor rådgivningen

lægger op til en kraftig reduktion, har således økonomisk betydning for mange danske fiskere i Østersøen. Konsekvenserne for bruttoindtjeningen vil blandt andet afhænge af udviklingen i afsætningspriserne samt omkostninger, herunder brændstof. Fiskerimulighedernes størrelse har selvsagt også afledte erhvervsøkonomiske konsekvenser for forarbejdningsindustrien.

Høring

Forslaget har været i skriftlig høring i § 5-udvalget (fiskeri) og har været drøftet på møde i §5-udvalget (fiskeri). Der er indkommet følgende bemærkninger:

Danmarks Fiskeriforenings Producent organisation (DFPO) anfører, at med hensyn til fastsættelse af TAC deler foreningen det syn, som et flertal af medlemmerne i BSAC⁴ tidligere har givet udtryk for.

DFPO fastslår, at højeste prioritet gælder forvaltningen af fiskeriet efter torsk i den vestlige Østersø. Det er afgørende for foreningens medlemmer, at TAC i dette forvaltningsområde fastsættes som uændret i forhold til TAC for 2015. DFPO henviser til begrundelsen, som fremgår af BSAC's bemærkninger. DFPO er således enig med BSAC i, at de nye referencepunkter ICES for såvel B_{lim} og B_{pa} for torsk i område 22-24 ikke er korrekte. Dertil kommer, at gydebiomassen vil være den højeste i 2016 siden år 2000. Med en forudsætning om uændret TAC på 15.900 tons vil TAC for forvaltningsområde 22-24 kunne sammensættes med 8.900 tons fra den vestlige bestand suppleret med 7.000 tons torsk af østlig oprindelse. Der er DFPO's opfattelse, at en uændret TAC på ingen måder vil være til hinder for en fortsat vækst i bestanden.

For så vidt angår den overordnede forvaltning af torsk i vestlig Østersø er DFPO ikke afvisende over for at indføre supplerende forvaltningstiltag forudsat, at nye tiltag kan indføres i respekt af det fiskeri, som allerede er bragt på randen af sammenbrud, og forudsat, at TAC fastholdes og reguleringer tillader, at det historiske fiskeri kan fortsætte på uforandrede vilkår.

DFPO tilslutter sig BSAC's positionspapir om, at TAC for torsk i område 25-32 forbliver uændret i 2016 i forhold til 2015.

DFPO er enig i BSACs anbefaling om, at 50 % af den anbefalede fangstmængde for sild i område 22-24 og Skagerrak/Kattegat allokeres til område 22-24.

DFPO støtter BSAC's tilkendegivelse om, at TAC for brisling for 2016 fastsættes som uændret i forhold til 2015, hvilket svarer til, at værdien for fiskeridødelighed er $F=0,32$, som også er værdien for forsigtighedsprincippet.

DFPO erklærer sig enig i BSAC's position om, at TAC for rødspætte fastsættes 20 % højere end TAC for 2015.

DFPO støtter, at fastsættelsen af TAC for sild i den centrale Østersø sker i overensstemmelse med rådgivningen, som det fremgår af BSAC's positionspapir.

⁴ Det Rådgivende Råd for Østersøen (BSAC) er sammensat af repræsentanter fra erhvervet, NGO'er og andre interesseorganisationer i henhold til nærmere fastsatte EU-regler herom. Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation henviser til BSAC's breve til Kommissionen af henholdsvis den 8. juli 2015 og den 11. september 2015.

BSAC har tilkendegivet, at TAC for laks i område 22-31 bør være 116.000 stk., hvilket DFPO tilslutter sig.

DFPO bemærker i relation til de gældende tekniske regler, at disse må bringes i overensstemmelse med indførelsen af landingsforpligtelsen. Det skal være muligt for fiskerne at anvende redskaber med selektive egenskaber, som passer til fiskeperiode, område og kvotemulighed. Fiskerne bør være frit stillet med hensyn til at anvende BACOMA eller T90, og såfremt der ikke kan opnås enighed om at fjerne forpligtelsen til at anvende bestemte typer redskaber, foreslår DFPO at reducere maskevidden fra de nuværende 120 mm til 110 mm.

Med hensyn til det rekreative fiskeri skriver BSAC, at dette fiskeri ikke skal indgå i kvotesystemet for torsk, hvilket DFPO støtter.

DFPO påpegede til mødet i §5-udvalget (fiskeri), at opgørelsen af data for det rekreative fiskeri er af tvivlsom karakter, og især med indførelse af discardforbuddet bør dette fiskeri ikke få indflydelse på fiskerimuligheder for det kommercielle fiskeri.

Marine Ingredients Denmark (MiD) bemærker, at Kommissionen lægger op til at reducere TAC'en for brisling med 14 % til 184.336 t på grund af en nedjustering af FMSY fra 0,29 til 0,26 for at opretholde et fiskeri i overensstemmelse med MSY-målet. Marine Ingredients Denmark anfører, at ICES har vurderet, at gydebiomassen er langt over MSY-trigger samt at årgangen vurderes til at være god, og at små brislinger observeres i store mængder i Østersøen. På den baggrund finder Marine Ingredients Denmark, at TAC for brisling i Østersøen fastsættes på samme niveau som i 2015, hvilket er 213.581 tons.

MiD efterlyste til mødet i §5-udvalget (fiskeri) forvaltningsplanen for Østersøen, idet en sådan plan er en af forudsætningerne for at kunne opnå MSC-certificering for brisling i den østlige Østersø.

Greenpeace opfordrer til at sætte de samlede tilladte fangstmængder i overensstemmelse med den videnskabelige rådgivning. Greenpeace anfører, at Danmark er forpligtet til at genoprette og opretholde populationer af udnyttede bestande over niveauer, som giver maksimal bæredygtigt udbytte, hvilket vil sige, at udnyttelsesgraderne sættes under niveauet for tærsklen for FMSY. Greenpeace opfatter FMSY som en grænse og ikke som et mål, og derfor opfordrer Greenpeace til at indstille udnyttelsesgraden i 2016 under tærsklen for FMSY. Med hensyn til torsk i område 22-24 minder Greenpeace om erklæringen fra rådsmødet i oktober 2014 om, at TAC fastsættes under FMSY. Greenpeace opfordrer til at afvise Kommissionens forslag om TAC for østlige Østersø, og opfordrer til at følge ICES rådgivningen. Greenpeace opfordrer endvidere til at følge ICES rådgivningen for brisling. Greenpeace anfører, at der ved fordeling af de respektive fiskerimuligheder til flåden, er en forpligtigelse til at anvende "objektive og gennemsigtige kriterier, herunder af en miljømæssig, social og økonomisk art", og til at skabe incitament til fiskefartøjer, der anvender skånsomme fangstmetoder. Greenpeace er enig med WWF i, at kvoten for laks er sat højt, og anførte, at der ikke bør fiskes på svage bestande i floder/elve.

Greenpeace spurgte til mødet i §5-udvalget (fiskeri) til områderegulering af pelagiske bestande i område 25-32 med henvisning til mulige tiltag for beskyttelse af østtorsken.

WWF fandt det uacceptabelt, hvis rådgivningen for østtorsk fraviges. WWF henviste til mødet i §5-udvalget (fiskeri) til vigtigheden af bæredygtighed i forhold til MSC-certificering. WWF fandt, at Kommissionens forslag til TAC for laks i område 22-32 er sat for højt, og burde højst være 90.000 stk.

Pelagisk PO kunne til mødet i §5-udvalget (fiskeri) ikke støtte en eventuel områderegulering for pelagiske bestande i område 25-32.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan generelt støtte hensigten om fortsat at sikre et bæredygtigt fiskeri og noterer sig med tilfredshed den positive udvikling for sild, laks og rødspætte, idet man samtidig er bekymret for situationen for både den vestlige og den østlige torskbestand.

Som generelt princip kan regeringen tilslutte sig, at kvoterne i Østersøen fastsættes på grundlag af videnskabelig rådgivning, målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) i henhold til reformen af den fælles fiskeripolitik, samt forvaltningsplaner.

Regeringen finder, at det i den særlige situation med ændret rådgivningsregime for torskbestandene i Østersøen er vigtigt, at der anvendes en ensartet metode for TAC-fastsættelsen for torsk i henholdsvis den østlige og vestlige Østersø for så vidt angår spørgsmålet om bestands- eller forvaltningsområdetilgang, og at relativ stabilitet opretholdes.

Bestanden af vestlige østersøtorsk er fortsat under målsætningen for bæredygtig udnyttelse, og regeringen vil derfor overveje at indføre eventuelle supplerende tiltag i samarbejde med andre relevante medlemsstater, hvis dette vurderes nødvendigt i forhold til at understøtte fortsat positiv udvikling af bestanden.

Regeringen kan som udgangspunkt støtte Kommissionens forslag til TAC for torsk i den østlige Østersø, da bestandssituationen stadig ikke er tilfredsstillende. Forslaget for østtorsk hænger dog sammen med kvoten for vesttorsk, og en endelig stillingtagen må således ses i sammenhæng med TAC-forslag for vesttorsken.

Regeringen finder det også vigtigt, at det for hver TAC eller som generel erklæring bliver angivet, om bestanden er inden for sikre biologiske grænser. Dette skaber en ensartet anvendelse af grundforordningens regel for, hvilke bestande som kan omfattes af fleksibilitetsreglen om afskrivning på målarter, og som især kan være relevant i forhold til bifangster af sild i brislingefiskeriet⁵.

Endelig ser regeringen frem til, at Kommissionens forslag til en ny flerartsforvaltningsplan for torsk, sild og brisling snart kan vedtages.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der kan opnås politisk enighed om forslaget på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. oktober 2015.

⁵ Grundforordningen giver imidlertid mulighed for – ved overskridelse af kvoten for de pågældende bestande eller for fangster, som en medlemsstat ikke har kvote for – afskrivning af bifangster på op til 9 % af kvoten for målartern. Det kræver imidlertid, at bestanden af ikke-målarter ligger inden for sikre biologiske grænser.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat om sagen til Folketingets Europaudvalg den 28. september 2015.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

2. Konsultationer mellem EU og Norge om fiskerimuligheder for 2016 KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Forberedelse af konsultationer mellem EU Norge forventes på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. oktober 2015 for at identificere og drøfte væsentlige emner i de forestående konsultationer med Norge om fastlæggelse af fiskerimuligheder for 2016.

Baggrund

Fiskerisamarbejdet mellem EU og Norge er baseret på en rammeaftale, og parterne har siden 1978 indgået to årlige kvote-aftaler ("protokoller") for fiskeriet på fælles bestande i Nordsøen og i Skagerrak. Der er tale om aftaler, som sikrer en fælles forvaltning af de vigtigste bestande i de to farvande. Derudover sker der en afbalanceret udveksling af kvoter for en række ikke fælles forvaltede eller eksklusive bestande i farvandene vest for de britiske øer, i Nordsøen, ved Grønland samt i Barentshavet.

Første runde af konsultationerne mellem EU og Norge finder sted den 16.-20. november 2015, mens anden runde er fastsat til den 30. november-4. december 2015.

Sagen forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. oktober 2015 med henblik på udveksling af synspunkter.

Nærhedsprincippet

Konsultationerne er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Formål og indhold

Aftalerne mellem EU og Norge regulerer forvaltningen af en række vigtige fælles bestande i Nordsøen og Skagerrak, herunder torsk, kuller, sej, hvilling, rødspætte, sild og makrel. EU og Norge fastsætter i fællesskab en samlet TAC (den samlede tilladte fangstmængde) for disse bestande, der fordeles til hver part efter en fast fordelingsnøgle. Der er for torsk, rødspætte, kuller, hvilling, sej, sild og makrel aftalt langsigtede forvaltningsplaner eller fælles forvaltningsprincipper, der løbende tilpasses, blandt andet i lyset af EU's målsætning om en fiskeridødelighed på MSY-niveau (maksimalt bæredygtigt udbytte) senest i 2020.

I aftalen udveksler parterne også fiskerimuligheder for en række bestande i Nordsøen så som brisling, havtaske, jomfruhummer, rejer og tobis samt blåhvilling i alle farvande og arktisk torsk, rødfisk, arktisk sej og kuller i Norskehavet og Barentshavet, foruden kvoter i grønlandsk farvand.

Af betydning for fiskeriaftalen er derfor også de multilaterale forhandlinger mellem EU, Norge, Island og Færøerne om forvaltningen af blåhvilling, sild (atlantoskandinavisk) og makrel. EU, Norge og Færøerne indgik i marts 2014 efter flere års konflikt en 5-årig aftale om fastsættelse af TAC for makrel og fordeling heraf. Island har ikke tiltrådt aftalen. For 2015 har kyststaterne ikke opnået enighed om fordelingen af hverken atlanto-skandinavisk sild eller blåhvilling, og der foreligger således ingen aftaler om fordeling. Følgelig har der ikke med Norge været aftalt gensidig adgang til fiskeri af egne kvoter i hinandens farvande på de to arter. I forhandlinger, som vil finde sted i oktober-november 2015, vil man forsøge at få aftaler i stand med alle parter gældende fra 2016.

Af de fælles forvaltede bestande er særligt torsk, rødspætte, kuller, mørksej og sild af betydning for Danmark. Ligeså er fiskeriet efter havtaske, jomfruhummer og "andre arter" i norsk farvand, hvor Danmark har hovedparten af EU's kvote.

For de vigtigste bestande i Nordsøen og Skagerrak rådgiver ICES følgende: Torsk +15 % (MSY); rødspætte +15 % (EU's forvaltningsplan)/-22% (MSY); kuller +30 % (MSY da ingen forvaltningsplan); mørksej -6 % (forvaltningsplan)/-12% (MSY), sild (Nordsøen) +16 % (forvaltningsplan).

Der er forudset en evaluering og eventuel ændring af den fælles forvaltningsplan for kuller i Nordsøen og Skagerrak og den nye forvaltningsplan for sild i Nordsøen. Da ICES for første gang giver en samlet rådgivning for rødspætte i Nordsøen og Skagerrak vil der udover størrelsen af TAC'en også skulle tages stilling til fordelingen mellem områderne. Hertil kommer forhandlinger om opjustering af kvoterne ("kvote-top-op") som følge af implementeringen af udsmidsforbuddet for de fælles demersale bestande i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke afgive udtalelse.

Konsekvenser

Sagen har i sig selv ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Danske fiskere fanger en betydelig del af de danske EU-kvoter i norsk zone. Aftalen med Norge er den fiskeriaftale, der har størst betydning for dansk fiskeri. Væsentlige ændringer i fangstmulighederne vil derfor have betydning for fiskerierhvervets økonomi.

Høring

Sagen har været i høring i § 5-udvalget (fiskeri), hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Danmarks Fiskeriforening PO understregede vigtigheden af, at en aftale er på plads inden 1. januar 2016. I forhold til torsk i Nordsøen og Skagerrak hilste organisationen den positive udvikling velkomment og fandt, at forvaltningsstrategien skulle anvendes i fastsættelsen af TAC. Organisationen fandt, at det i forhandlingerne skal prioriteres at sikre mulighed for videreførelse af forsøg med fuldt dokumenteret fiskeri mod ekstra torskekvote som hidtil. Der henvistes til, at forsøgene ifølge DTU Aqua har bidraget til den forbedrede rådgivning for torsk, og at dette er vigtigt at opretholde. Organisationen understregede også vigtigheden af, at kvotetilskrivning som følge af introduktion af discardforbuddet forhandles på plads med Norge for så vidt angår de fælles forvaltede bestande og udtrykte bekymring i forhold til dette, idet EU end-

nu ikke har fastlagt en model herfor. Desuden blev det forudsat, at de fleksibilitetsregler, som EU har vedtaget i forbindelse med discardforbuddet, kan anvendes. Danmarks Fiskeriforening PO bemærkede i øvrigt, at en løsning på fordeling af rødspætte for de to forvaltningsområder i henholdsvis Nordsøen og Skagerrak var vigtig at få på plads. Organisationen var bekymret i relation til TAC for sej, hvor der i rådgivningen lægges op til en reduktion, men der er risiko for, at der ikke er tilstrækkelig kvote til bifangster af sej i dansk fiskeri. Med hensyn til bifangster af sild i Skagerrak/Kattegat ønskede organisationen en uændret TAC – og det samme gjaldt for brisling i Skagerrak/Kattegat. Med hensyn til bifangster af sild i Nordsøen kunne man støtte anvendelse af forvaltningsstrategien, men der var behov for at introducere år-til-år fleksibilitet. I forhold til balancen i aftalen blev det understreget, at der ikke skal anvendes yderligere betalingsmidler i form af fisk fra Nordsøen til at købe torsk fra Barentshavet. I forhold til industriarter ville man overveje mulighederne for udveksling mod adgang til fiskeri efter tobis i norsk farvand – tilsvarende var man villig til at overveje at genåbne drøftelser om fælles forvaltning af sperling, hvis det kunne være løftestang for adgang til tobisfiskeri i norsk farvand. Der var også behov for at se på mulighederne for en forøgelse inden for others kvoten. Endelig understregede organisationen vigtigheden af fortsat at kunne fiske hen over grænsen mellem EU og norsk zone i Skagerrak.

Danmarks Pelagiske Producentorganisation understregede vigtigheden af at fremhæve den særdeles store betydning, som aftalen mellem EU og Norge har for dansk fiskeri. Organisationen bemærkede, at der ikke burde indgås aftale om anvendelse af blåhvilling i balancen, før en kyststatsaftale var forhandlet på plads. Endelig lagde organisationen vægt på på ny at få adgang til fiskeri efter tobis i norsk farvand.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er af grundlæggende betydning, at EU-Norge-forhandlingerne om fiskerimulighederne i 2016 afsluttes i 2015, så fiskeriet i norsk zone kan påbegyndes fra årets begyndelse. Dette gælder uafhængigt af andre forhandlinger.

Regeringen er positiv over for en drøftelse i Rådet om retningslinjer for EU's forhandlingsposition forud for forhandlingerne med Norge. Regeringen støtter fastsættelse af kvoterne for 2016 på grundlag af videnskabelig rådgivning, målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) i henhold til reformen af den fælles fiskeripolitik samt forvaltningsplaner.

Regeringen finder, at en vis stabilitet og dermed forudsigelighed er at foretrække ved fastlæggelse af flerårige forvaltningsplaner frem for udelukkende at gå efter en kortsigtet maksimering af udbyttet.

Regeringen lægger vægt på, at der i forhandlingsløsningerne tages højde for, at anden del af EU's udsmidsforbud omfattende fiskerier i Nordsøen efter 9 demersale arter indføres gradvist fra 1. januar 2016.

Regeringen vil arbejde for, at der bliver mulighed for videreførelse af projekter med fangstkvoter og fuld dokumentation i 2016, indtil et forbud mod udsmid træder i kraft for de respektive områder og fiskerier, forudsat andre medlemsstater med en væsentlig kvoteandel for torsk i Nordsøen ligeledes ønsker dette.

Regeringen arbejder for, at balancen i den gensidige udveksling af fiskerimuligheder tilvejebringes ved, at EU ikke køber den fulde mængde torsk i Barentshavet, som Norge, jf. EØS-aftalen, er forpligtet til at tilbyde EU, og at betalingen herfor overvejende sker ved overførsler fra farvandsområder uden for Nordsøen.

Regeringen arbejder for at fastholde og optimere de traditionelle fiskerimuligheder efter blandt andet havtaske, jomfruhummer, lange og "andre arter" i norsk zone.

Regeringen arbejder for, at der ved fordelingen af den nye TAC for rødspætte mellem Nordsøen og Skagerrak tages passende hensyn til, at kvoten i Skagerrak i de senere år relativt set ikke er steget i samme omfang som kvoten i Nordsøen.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

De berørte medlemsstater forventes under drøftelsen af kommende konsultationer mellem EU og Norge om fiskerimuligheder for 2016 at tilkendegive deres holdning til status for forhandlingerne.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

3. Forslag til Rådets afgørelse om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne og om midlertidig anvendelse af den bæredygtige fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende protokol om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i fiskeripartnerskabsaftalen mellem Den Europæiske Union og Republikken Liberia,

forslag til Rådets afgørelse om indgåelse af en partnerskabsaftale om bæredygtigt fiskeri mellem Den Europæiske Union og Republikken Liberia og den tilhørende gennemførelsesprotokol og

forslag til Rådets forordning om fordeling af fiskerimulighederne i henhold til protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i den bæredygtige fiskeripartnerskabsaftale mellem Den Europæiske Union og Republikken Liberia

KOM-dokument foreligger ikke, KOM (2015) 467 og KOM (2015)465

Nyt notat.

Resumé

EU og Liberia har forhandlet om indgåelse af en ny bæredygtig fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende protokol om EU's adgang til fiskeri ved Liberia. Den nye aftale og tilhørende protokol, som fastlægger fiskerimulighederne og den finansielle modydelse, blev parafetret den 5. juni 2015. Fiskeripartnerskabsaftalen løber for en periode på fem år og protokollen omfatter en periode på fem år fra undertegnelsen. Den finansielle modydelse fra EU til Liberia er fastsat til en gennemsnitlig årlig kompensation på 650.000 € (ca. 4,8 mio. kr.), hvoraf 50 % er øremærket til at støtte udvikling af fiskerisektorpolitikken i Liberia. Der ydes nærmere bestemt 715.000 € (ca. 5,3 mio. kr.) for det første år, 650.000 € årligt (ca. 4,8 mio. kr.) for de følgende tre år og 585.000 € (ca. 4,4 mio. kr.) for det 5. år. Aftalen åbner mulighed for, at 28 EU-

notfartøjer og 6 EU-langline fartøjer kan fiske tun og andre stærkt vandrende arter i Liberias farvande.

Baggrund

Kommissionen har den 30. september 2015 ved KOM (2015) 467 fremsat forslag til Rådets afgørelse om indgåelse af fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende protokol mellem Den Europæiske Union og Republikken Liberia om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i fiskeripartnerskabsaftalen mellem Den Europæiske Union og Republikken Liberia og KOM (2015) 465 forslag til Rådets forordning om fordeling af fiskerimuligheder i henhold til protokollen mellem Den Europæiske Union og Republikken Liberia om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i den bæredygtige fiskeripartnerskabsaftale mellem Den Europæiske Union og Republikken Liberia.

Kommissionen forventes at fremlægge forslag til Rådets afgørelse om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne og midlertidig anvendelse af fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende protokol mellem Den Europæiske Union og Republikken Liberia om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i fiskeripartnerskabsaftalen mellem Den Europæiske Union og Republikken Liberia.

Forslagene er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43 i sammenhæng med henholdsvis TEUF artikel 218, stk. 5, artikel 218, stk. 6, litra a) og artikel 218 stk. 7, og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal. Forslaget til Rådets afgørelse om endelig indgåelse af fiskeripartnerskabsaftalen med tilhørende protokol kan dog først vedtages efter godkendelse af Europa-Parlamentet.

Forslagene forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Nærhedsprincippet

Forslagene vil være et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Formål og indhold

EU og Liberia har ikke tidligere haft en fiskeripartnerskabsaftale. Da der har været en gensidig interesse for at indgå en sådan aftale har der været ført forhandlinger, der har resulteret i en tekst til en ny fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende protokol, som blev paraferet den 5. juni 2015. Aftaleprotokollen er en del af EU's netværk af fiskeripartnerskabsaftaler om tun og andre stærkt vandrende arter. Fiskeripartnerskabsaftalen løber for en periode på fem år og forlænges ved stiltiende aftale. Protokollen omfatter en periode på fem år fra undertegnelsen.

Hovedformålet med fiskeripartnerskabsaftalen og den tilhørende protokol er at styrke samarbejdet mellem EU og Liberia med henblik på at skabe en partnerskabsramme for udvikling af en politik for bæredygtigt fiskeri og ansvarlig udnyttelse af fiskeriressourcerne i Liberias fiskerizone i begge parters interesse. Partnerne forpligter sig inden for aftalen til videnskabeligt samarbejde om ansvarligt fiskeri og ulovligt, uregistreret og urapporteret fiskeri (IUU-fiskeri).

Fiskeriprotokollen giver adgang for EU-fiskerifartøjer til fiskeri efter tun og andre stærkt vandrende arter i Liberias farvande.

Til fremme af ansvarligt og bæredygtigt fiskeri i Liberias farvande skal der efter protokollens ikrafttræden aftales et flerårigt sektorprogram under hensyntagen til Liberias nationale fiskeripolitik og andre politikker, der hænger sammen med eller har indvirkning på fremme af ansvarligt og bæredygtigt fiskeri, herunder støtte til ikke-industrielt fiskeri, overvågning, kontrol, bekæmpelse af ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri og styrke Liberias videnskabelige kapacitet i forhold til fiskerisektoren.

Med hensyn til fiskerimuligheder giver fiskeriprotokollen EU mulighed for at 28 EU-notfartøjer og 6 EU-langlinefartøjer kan fiske tun og andre stærkt vandrende arter i Liberias farvande baseret på en referencetonnage på 6.500 tons. Primært Spanien og Frankrig har interesse i den nye bæredygtige fiskeripartnerskabsaftale og tilhørende protokol.

Den finansielle modydelse fra EU til Liberia er fastsat til en gennemsnitlig årlig kompensation på 650.000 € (ca. 4,8 mio. kr.), hvoraf 50 % er øremærket til at støtte udvikling af fiskerisektorpolitikken i Liberia. Der ydes nærmere bestemt 715.000 € (ca. 5,3 mio. kr.) for det første år, 650.000 € årligt (ca. 4,8 mio. kr.) for de følgende tre år og 585.000 € (ca. 4,4 mio. kr.) for det 5. år.

Parterne skal respektere henstillinger og afgørelser vedtaget af Den Internationale Kommission for bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet (ICCAT), som Liberia og EU er medlemmer af og tage højde for videnskabelig rådgivning fra andre relevante regionale organisationer. For de bestande, som er reguleret i ICCAT gennem kvoter, som EU har andel i, fisker EU på egne ICCAT-kvoter i Liberias farvande.

Den bæredygtige fiskeripartnerskabsaftale og tilhørende fiskeriprotokol med Liberia indgås inden for de generelle rammer for EU's fiskeripartnerskabsaftaler med tredjelande, herunder den nye grundforordning (1380/2013). På baggrund heraf indeholder aftalen og protokollen blandt andet bestemmelser om, at aftalen og protokollen kan suspenderes i tilfælde af brud på menneskerettigheder. Den finansielle modydelse kan ligeledes suspenderes, blandt andet såfremt de opnåede resultater med sektorstøtten ikke stemmer overens med budgetprogrammeringen. Dertil kommer, at det i aftalen sikres, at EU-fartøjer udelukkende kan fiske i Liberias farvande med gyldig fiskeritilladelse udstedt af Liberias relevante myndighed, og at anden form for fiskeriaktivitet uden for denne ramme er forbudt (eksklusivitetsklause).

Det fremgår af aftalen, at der nedsættes en fælles komité med repræsentanter for henholdsvis EU og Liberia. Den fælles komité kontrollerer blandt andet gennemførelsen af aftalen, herunder definitionen og evalueringen af sektorstøtteprogrammet. Den blandede komité kan revidere fiskerimulighederne og den tilhørende finansielle modydelse, procedurer for sektorstøtten og tekniske betingelser for udøvelsen af EU-fiskerfartøjers fiskeri.

Ex-ante evalueringsrapport vedrørende fiskeripartnerskabsaftalen

Kommissionen har den 1. april 2014 offentliggjort en rapport, udarbejdet af uafhængige konsulenter, der indeholder en ex-ante evaluering af den fremtidige bæredygtige fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende protokol med Liberia. Rapporten giver et overblik over de miljømæssige, økonomiske og politiske forhold i Liberia, samt en præsentation af fiskeri- og resourceforvaltningen, og den nuværende udnyttelse af lokale og udenlandske flåder, samt data om fiskeri, forarbejdning og handel. Rapporten indeholder også konklusioner og anbefalinger.

Rapporten identificerer to muligheder:

- 1) En partnerskabsaftale med Liberia om stærkt vandrende arter (for omkring 25 EU-notfartøjer med finansielle bidrag for adgang og sektorstøtte, og med et fælles udvalg for at overvåge gennemførelsen)
- 2) At EU-redere fortsætter med at forhandle et aftalememorandum (MoU) med Liberias regering for at få adgang til liberiske farvande.

Rapporten konkluderer, at det vil være af interesse for både EU og Liberia, at der indgås en bæredygtig fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende protokol i henhold til mulighed 1. En sådan aftale kan, hvis den gennemføres, skabe basis for fiskeritilladelser fra Liberia til EU-flåden, således at EU-flåden kan målrette fiskeriet efter stærkt vandrende arter inden for Liberias eksklusive økonomiske zone (EEZ). Desuden er det vurderet, at betingelserne i en eventuel aftale vil være med til at sikre bæredygtigheden i fiskeriet, samt at kunne støtte udviklingen af fiskerisektoren i Liberia. Imidlertid nævnes også risikoen for en eventuel manglende fuld EU-udnyttelse af en eventuel ny aftale, og dermed den økonomiske værdi.

Det fremgår af rapporten, at Liberia på tidspunktet for rapportens udarbejdelse hverken har bilaterale aftaler med andre lande eller private aftaler med fiskerifartøjer.

Tre tropiske tunfisk arter (gulfinnet tun, storøjet tun, bugstribet bonit) migrerer gennem Liberias fiskerizone. Ifølge rapporten er bugstribet tun sandsynligvis let underudnyttet. Ifølge en bestandsvurdering fra 2011 er gulfinnet tun vurderet som marginalt overudnyttet i forhold til det maksimale bæredygtige udbytte (MSY). Storøjet tun vurderes som fisket tæt på MSY.

Liberia er for nylig blevet medlem af Den internationale Konvention om Bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet (ICCAT). Liberia er desuden medlem af forskellige afrikanske organisationer, samt tre regionale fiskerionisationer. Mindst 23 EU-registrerede notfartøjer opererer ifølge rapporten på tidspunktet for rapportens udarbejdelse i Atlanterhavet. EU har i forvejen en fiskeripartnerskabsaftale med nabolandet Elfenbenskysten.

Udtalelser

Forslag til endelig indgåelse af nye fiskeripartnerskabsaftaler med tilhørende protokoller kan først vedtages af Rådet efter Europa-Parlamentets godkendelse.

Konsekvenser

Det forventede forslag forventes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser ud over indvirkningen på EU-budgettet. Forslaget forventes at medføre en samlet udgift på EU's budget på 3,25 mio. € (ca. 24,2 mio. kr.) over fem år i finansiell modydelse. Den finansielle modydelse kan op- eller nedjusteres som følge af ændringer i fiskerimulighederne inden for aftalens ramme.

Danmark betaler ca. 2 % af EU's udgifter, svarende til en statslig udgift ved aftalen i gennemsnit over de fem år på ca. 96.850 kr. pr. år ved gennemsnitlig en årlig budgetudgift for EU på 650.000 € (ca. 4,8 mio. kr.).

Høring

§ 5-udvalget (fiskeri) har ikke haft bemærkninger til forslagene.

Regeringens foreløbige generelle holdning

For så vidt angår fiskeripartnerskabsaftaler henholder regeringen sig til principperne, der blev fremlagt på samrådet om fiskeripartnerskabsaftaler i Folketingets Fødevarerudvalg, den 12. januar 2011, det vil sige:

- forbedrede videnskabelige bestandsvurderinger,
- styrket kontrol, herunder fremme af regionalt samarbejde,
- krav til overholdelse af menneskerettigheder og demokratisk udvikling, herunder fremme af opbygning af høringsprocesser,
- størst mulig sikkerhed for, at EU's midler anvendes til de formål, som er opstillet i aftalerne og
- størst mulig åbenhed i forbindelse med aftalernes indgåelse og evaluering.

Regeringen lægger vægt på, at fiskeri under fiskeripartnerskabsaftalerne alene må foregå på et overskud af fiskeressourcer.

Regeringen arbejder desuden for, at midlerne inden for rammerne af fiskeripartnerskabsaftalerne kommer lokalbefolkningen til gode. Endvidere lægges der vægt på en opretholdelse af en eksklusivitetsklausul, som sikrer, at EU-fartøjer, når der foreligger en fiskeripartnerskabsaftale med et tredjeland, alene kan fiske i det pågældende land inden for rammerne af aftalen og ikke indgå private aftaler om fiskerimuligheder uden for aftalens rammer.

Desuden lægger regeringen vægt på, at den nye bæredygtige fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende fiskeriprotokol opfylder de generelle principper om fiskeripartnerskabsaftaler, der fremgår af Rådets konklusioner om fiskeripolitikens eksterne dimension af 19.-20. marts 2012 og er i overensstemmelse med de generelle principper om bæredygtige fiskeripartnerskabsaftaler i forordningen om den fælles fiskeripolitik (grundforordningen).

Regeringen lægger ligeledes vægt på, at fiskeri i området er omfattet af forvaltningsforanstaltninger, som vedtages inden for rammerne af ICCAT.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at forslagene kan vedtages med et kvalificeret flertal i Rådet.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Forslagene har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

4. Forslag til Rådets afgørelse om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne og midlertidig anvendelse af protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i fiskeripartnerskabsaftalen mellem Den Europæiske Union og Den Islamiske Republik Mauretanien for en periode på fire år,

forslag til Rådets afgørelse om indgåelse af protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i fiskeripartnerskabsaftalen mellem Den Europæiske Union og Den Islamiske Republik Mauretanien for en periode på fire år og

forslag til Rådets forordning om tildeling af fiskerimuligheder i medfør af protokollen, der fastsætter fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, omhandlet i fiskeripartnerskabsaftalen mellem Den Europæiske Union og Den Islamiske Republik Mauretanien for en periode på fire år
KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

Resumé

EU og Mauretanien har forhandlet om indgåelse af en ny fiskeriprotokol om EU's adgang til fiskeri i Mauretaniens farvand. Fiskeriprotokollen gælder for en periode på fire år fra datoen for protokollens midlertidige anvendelse. Den hidtidige fiskeriprotokol med Mauretanien udløb den 15. december 2014. Protokollen omfatter fiskeri i mauretansk farvand af rejer, demersale arter, tun og små pelagiske fisk på i alt 281.500 tons pr. år. Den nye protokols samlede finansielle modydelse fra EU er fastsat til i alt 236,5 mio. € (ca. 1,76 mia. kr.) for hele perioden på fire år. Hertil kommer redernes betaling på op til 31,7 mio. € (ca. 236,4 mio. kr.) årligt. Den nye protokol indebærer visse forbedrede tekniske vilkår for fiskeriet.

Baggrund

Kommissionen forventes at fremlægge forslag til

- Rådets afgørelse om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne og midlertidig anvendelse af protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i fiskeripartnerskabsaftalen mellem de to parter, som er i kraft,
- Rådets afgørelse om indgåelse af en ny protokol om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i fiskeripartnerskabsaftalen mellem de to parter, som er i kraft, og
- Rådets forordning om tildeling af fiskerimuligheder i medfør af protokollen til fiskeripartnerskabsaftalen mellem Den Europæiske Union og Den Islamiske Republik Mauretanien.

Forslagene er endnu ikke modtaget i en dansk sprogudgave.

Forslagene forventes fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, i sammenhæng med henholdsvis TEUF artikel 218, stk. 5, TEUF artikel 218, stk. 6, litra a) og artikel 218, stk. 7, og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal. Forslaget til Rådets afgørelse om endelig indgåelse af protokollen til fiskeripartnerskabsaftalen kan dog først vedtages efter godkendelse af Europa-Parlamentet.

Forslagene forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Nærhedsprincippet

Forslagene er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Formål og indhold

EU og Mauretanien har forhandlet om indgåelse af en ny fiskeriprotokol om EU's adgang til fiskeri i Mauretaniens farvand. Teksten til den nye fiskeriprotokol, som fastsætter fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, blev parferet den 10. juli 2015. Fiskeriprotokollen gælder for en periode på fire år fra den midlertidige anvendelse af protokollen. Den hidtidige fiskeriprotokol med Mauretanien udløb den 15. december 2014. Aftalen er den største af EU's fiskeripartnerskabsaftaler.

Det overordnede formål med aftalen er at styrke samarbejdet mellem EU og Mauretanien med henblik på at etablere udvikling af en politik for bæredygtigt fiskeri og ansvarlig udnyttelse af fiskeressourcerne i Mauretaniens fiskerizone i begge parter interesse.

Hensigten er at give EU's fiskefartøjer fiskerimuligheder i mauretanske farvande af overskudsmængder af fisk.

Blandt resultaterne kan nævnes øgede fiskerimuligheder for senegalesisk kulmule og andre demersale arter og tun. Samtidig er der aftalt forbedrede forhold for fiskeriet. Det skal bemærkes, at der ikke er aftalt konkrete fiskerimuligheder for blæksprutter af hensyn til bestandens nuværende størrelse og Mauretaniens ønske om selv at fiske denne bestand. Fiskerimuligheder efter krabbe fremgår ikke længere af protokollen.

Protokollen indeholder fortsat visse socioøkonomiske forpligtelser for EU, herunder for visse EU-fartøjer til at lande fangsten i mauretanske havne for at sikre, at fiskeriet har en vis tilknytning til Mauretanien. Derudover en forpligtelse til at bidrage til Mauretaniens politik om udlevering af fisk til trængende befolkningsgrupper med 2 % af pelagiske fangster, der landes eller omlades i Mauretanien.

I henhold til protokollen er formålet med denne blandt andet at fremme ansvarligt fiskeri i mauretanske fiskerizoner, baseret på principper om bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcer i henhold til den videnskabelige rådgivning fra mauretanske og regionale fiskeriorganisationer. I protokollen er aftalt større åbenhed om fiskerimuligheder for udenlandske fiskefartøjer. Parterne vil fortsat konsultere hinanden i en fælles uafhængig videnskabelig komité og respektere anbefalinger eller beslutninger fra Den Internationale Kommission for bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet (ICCAT).

Den nye protokols samlede finansielle modydelse er fastsat til 59,125 mio. € (ca. 441 mio. kr.) årligt og bygger på:

- a) et årligt finansielt bidrag for adgang for fartøjer fra EU på 55 mio. € (ca. 410 mio. kr.), og
- b) en yderligere bevilling, som EU betaler til støtte til implementering af Mauretaniens nationale fiskeri- og havpolitik, svarende til 4,125 mio. € (ca. 31 mio. kr.) om året.

Den nye protokols årlige finansielle modydelse er reduceret fra gennemsnitligt 70 mio. € (ca. 521,5 mio. kr.) pr. år til 59 mio. € (ca. 441 mio. kr.) pr. år, og protokollen løber nu igen i fire år mod tidligere 2 år. Det bemærkes dog, at den finansielle modydelse skyldes en reduktion i fiskerimulighederne. Dette betyder også, at rederne dermed ved fuld udnyttelse af fiskerimulighederne skal betale et lidt mindre beløb end hidtil, nemlig 31,7 mio. € (ca. 236,4 mio. kr.) mod tidligere ca. 35 mio. € (ca. 260,8 mio. kr.).

Med hensyn til fiskerimuligheder giver fiskeriprotokollen EU tilladelse til:

- fiskeri efter 5.000 tons krebsdyr, herunder rejer, men undtaget languster og krabbe (uændret),
- fiskeri efter 6.000 tons senegalesisk kulmule (med trawler og bundlanglinefartøj) (tidligere 4.000 tons),
- fiskeri efter 3.000 tons andre demersale arter end senegalesisk kulmule (ved fiskeri med andre redskaber end trawl) (tidligere 2.500 tons),
- fiskeri efter 225.000 tons til pelagiske frysefartøjer, idet det maksimale antal licenser til enhver tid er begrænset til 19 (tidligere 300.000 tons),
- fiskeri efter 15.000 tons til pelagiske ikke-fryse fartøjer, idet denne mængde dog skal fratrækkes de 225.000 tons til pelagiske frysefartøjer, hvis mængden udnyttes (uændret),
- fiskeri fra 25 notfartøjer til tunfiskeri med referencemængde på 12.500 tons tun (uændret), og
- 15 stangfiskerfartøjer og langlinefartøjer med flydeline til tun med referencemængde på 7.500 tons tun (tidligere 19 fartøjer).

Fiskerimulighederne vil kunne justeres op eller ned ud fra det tilgængelige overskud af fiskerimuligheder, hvilket medfører en passende justering af den finansielle modydelse. Nye kategorier af fiskeri vil kunne tilføjes på basis af den bedst tilgængelige videnskabelige rådgivning efter godkendelse af Den Uafhængige Videnskabelig Komité.

EU-fartøjerne kommer hovedsageligt fra Spanien og Frankrig, men også Portugal, Italien, Tyskland, Letland, Litauen, Nederlandene, Polen, Irland og Storbritannien har fiskerimuligheder inden for protokollens rammer.

Fiskeriprotokollen med Mauretania indgår inden for de generelle rammer for EU's fiskeripartnerskabsaftaler med tredjelande. På baggrund heraf indeholder protokollen blandt andet bestemmelser om, at protokollen suspenderes i tilfælde af brud på menneskerettighederne eller ved alvorlige tvister om fortolkningen af protokollen.

I fiskeriprotokollen understreges, at EU-fartøjer har forrang til fiskeri i mauretansk farvand frem for andre udenlandske fartøjer. Dertil kommer, at der indgår en eksklusivitetsklausul, der sikrer, at EU-fartøjer udelukkende kan fiske i Mauretaniens farvande under den indgåede fiskeripartnerskabsaftale og protokol. Det finansielle bidrag til sektorstøtte er stadig afkoblet fra betalinger for fiskeriadgangsrettigheder.

I fiskeriprotokollen er der en række tekniske forbedringer i forhold til vilkårene for fiskeriet, herunder øget tolerance for afvigelse af fangster af frosset pelagisk fisk på 4 % fremfor 2 % i forhold til fangster af frosset pelagisk fisk registrerede i logbogen, udvidelse af fiskerizonen for rejer i vestlig retning, ny beregning af ansættelse af 60 % mauretanske søfolk på EU-fartøjer

og kortere frist for tunfartøjer for forhåndsmelding om indsejling/udsejling af mauretansk farvand på 6 timer fremfor 36 timer.

Vurdering af fiskeriet i Mauretania

Både EU og Mauretania er kontraherende parter i ICCAT (Den Internationale Konvention for Bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet). For de bestande, som er reguleret i ICCAT gennem kvoter, som EU har andel i, fisker EU på egne ICCAT-kvoter i mauretanske farvande. Det fremgår af protokollen, at tunfartøjer skal overholde alle forvaltningsforanstaltninger, vedtaget i ICCAT.

Ifølge en evalueringsrapport fra marts 2011 er der overskydende mængder af dybhavsrejer og kulmule i Mauretaniens farvand. For så vidt angår de små pelagiske fisk, vurderes det, at arterne er maksimalt udnyttede eller overfiskede, dog er der modstridende opfattelser med hensyn til sardin. Kystrejer og blæksprutter er overudnyttede. Fiskeriet har visse uønskede påvirkninger, især når det drejer sig om bifangst og udsnid i visse fiskerier (rejer, blæksprutter).

Mauretania har etableret et regelsæt for fiskeriet, som bygger på tildeling af fiskerilicenser, indførelsen af biologiske hvileperioder, tekniske foranstaltninger vedrørende fiskeredskaber og fangster samt oprettelsen af beskyttede havområder, hvoraf den største af disse er Banc d'Arquin. Kontrollen med overholdelse af reglerne udføres af en specialiseret enhed, som er i besiddelse af kontrolmidler (VMS, logbog, observatører) og kontrolenheder (patruljebåde, kontrollører), hvilket bevirker, at Mauretaniens farvande vurderes uden tvivl at være det bedst overvågede i området. Tilbagevendende støtte fra EU til opretholdelse af denne kontrolfunktion samt store bidrag fra Tyskland og Frankrig betyder, at kontrollen kan opretholdes.

Bemærkninger til vurderingen af fiskeriet i sammenhæng med den nye fiskeriprotokol

I den tidligere protokol blev fiskezonen for rejer mindsket betragteligt og trukket længere væk fra kysten. Dette fastholdes. Den mindre fiskezone for rejer blev vedtaget af bevaringshensyn og for at undgå, at EU-fartøjer konkurrerer med de mauretanske fiskere, der typisk fisker tæt på kysten. Tilsvarende hensyn blev taget for de små pelagiske fisk ved kun at tillade EU-fiskeri for disse arter uden for 20 sømil fra kysten. Endvidere er det understreget i protokollen, at fiskeriet skal ske på et overskud, og at EU har prioritet til overskud frem for andre tredjelande. (Hensigten er således en reduktion af andre tredjelandes fiskeri med henblik på samlet at sikre et bæredygtigt fiskeri i mauretansk farvand). Fiskerimulighederne for blæksprutter er fastsat til 0 af hensyn til bestandens nuværende størrelse og Mauretaniens ønske om selv at fiske denne bestand. Endelig er der for alle inkluderede arter i protokollen bestemmelser om fangstredskaber, mindstestørrelser og bifangstbegrænsninger.

Udtalelser

Forslag til endelig indgåelse af nye protokoller kan først vedtages af Rådet efter Europa-Parlamentets godkendelse.

Konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser udover indvirkningen på EU-budgettet. Forslaget lægger op til, at aftalen forventes at medføre en samlet udgift på EU's budget på 236,5 mio. € (ca. 1,76 mia. kr.) over 4 år i finansiel modydelse. Den finansielle modydelse kan op- eller nedjusteres som følge af ændringer i fiskerimulighederne inden for aftalens ramme.

Danmark betaler ca. 2 % af EU's udgifter, svarende til en statslig udgift ved aftalen på 1,18 mio. € (ca. 8,8 mio. kr.) pr. år ved en årlig budgetudgift for EU på 59 mio. € (ca. 441 mio. kr.).

Høring

§ 5-udvalget (fiskeri) har ikke haft bemærkninger til forslagene.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen henholder sig i relation til den fælles fiskeripolitikks eksterne dimension generelt til principperne, som indgår i Folketingets vedtagelse V42 af 7. april 2011, herunder særligt:

- at EU-fartøjers eksterne fiskeriaktiviteter forvaltes og kontrolleres efter samme standard som inden for EU-farvande, herunder at EU's fiskeriaftaler påviseligt skal understøtte en social og miljømæssigt bæredygtig udvikling.

Specifikt for så vidt angår fiskeripartnerskabsaftaler henholder regeringen sig til principperne, der blev fremlagt på samrådet om fiskeripartnerskabsaftaler i Folketingets Fødevarerudvalg den 12. januar 2011, det vil sige:

- forbedrede videnskabelige bestandsvurderinger,
- styrket kontrol, herunder fremme af regionalt samarbejde,
- krav til overholdelse af menneskerettigheder og demokratisk udvikling, herunder fremme af opbygning af høringsprocesser,
- størst mulig sikkerhed for, at EU's midler anvendes til de formål, som er opstillet i aftalerne, og
- størst mulig åbenhed i forbindelse med aftalernes indgåelse og evaluering.

Regeringen lægger vægt på, at fiskeri under fiskeripartnerskabsaftalerne alene må foregå på et overskud af fiskeressourcer.

Regeringen arbejder desuden for, at midlerne inden for rammerne af fiskeripartnerskabsaftalerne kommer lokalbefolkningen til gode. Endvidere lægges der vægt på en opretholdelse af en eksklusivitetsklausul, som sikrer, at EU-fartøjer, når der foreligger en fiskeripartnerskabsaftale med et tredjeland, alene kan fiske i det pågældende land inden for rammerne af aftalen og ikke indgå private aftaler om fiskerimuligheder uden for aftalens rammer.

Desuden lægger regeringen vægt på, at den nye fiskeriprotokol opfylder de generelle principper om fiskeripartnerskabsaftaler, der fremgår af Rådets konklusioner om fiskeripolitikens eksterne dimension af 19.-20. marts 2012.

Ligeledes lægger regeringen vægt på bæredygtighedsaspekter og de socio-økonomiske hensyn, herunder beskyttelse af det mauretanske kystnære fiskeri, samt at tunfiskeri i området er omfattet af forvaltningsforanstaltninger, som vedtages inden for rammerne af ICCAT.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at en række af de medlemsstater, som fisker under aftalen, vil være positive over for aftalen særligt med henvisning til, at visse af de tekniske bestemmelser i aftalen er blevet forbedrede.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Udkast til forhandlingsmandat til at indlede forhandlinger om en ny fiskeriprotokol blev forelagt Folketingets Europaudvalg den 7. februar 2014 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. februar 2014, jf. samlenotat oversendt den 30. januar 2014.

5. **Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 og 1306/2013 for så vidt angår støtteordningen for uddeling af frugt og grøntsager, herunder bananer samt mælk i uddannelsesinstitutioner, og forslag til ændring af Rådets forordning (EU) nr. 1370/2013 om fastsættelse af støtte og restitutioner i forbindelse med den fælles markedsordning for landbrugsprodukter KOM (2014) 31 og KOM (2014) 32**

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. juli 2015. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om EU-støtteordninger, der forsyner skolebørn med landbrugsprodukter. Forslaget medfører en harmonisering af de to eksisterende støtteordninger for henholdsvis skolemælk og skolefrugt og -grønt. Hensigten er at opnå en enklere administration af ordningerne. Forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Baggrund

Kommissionen har den 30. januar 2014 ved KOM (2014) 32 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 og 1306/2013 for så vidt angår støtteordningen for uddeling af frugt og grøntsager, herunder bananer samt mælk i uddannelsesinstitutioner. Forslaget er modtaget i dansk sprogversion den 4. februar 2014.

Forslaget til skoleordningen er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og kan vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure.

Kommissionen har den 30. januar 2014 ved KOM (2014) 31 fremsat forslag til ændring af Rådets forordning (EU) nr. 1370/2013 om fastsættelse af støtte og restitutioner i forbindelse med den fælles markedsordning for landbrugsprodukter. Forslaget er modtaget i dansk sprogversion den 4. februar 2014. Forslag om ændring af Rådets forordning (EU) nr. 1370/2013 om fastsættelse af støtte og restitutioner i forbindelse med den fælles markedsordning for landbrugsprodukter er fremsat med hjemmel i artikel 43, stk. 3 i TEUF og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Forslagene forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Formål og indhold

Med vedtagelsen af landbrugsreformen i december 2013 blev de eksisterende ordninger for skolefrugt og skolemælk videreført som to separate ordninger. Der var dog visse ændringer i forhold til finansiering, budget, krav om udarbejdelse af national strategi for skolemælk etc. Både ekstern evaluering af ordningerne samt Den Europæiske Revisionsret har imidlertid påpeget, at en styrket sammenhæng mellem de to ordninger potentielt vil resultere i både sundhedsmæssige forbedringer og administrative forenklinger.

På den baggrund har Kommissionen fremsat forslag om harmonisering af de to eksisterende støtteordninger for henholdsvis skolemælk og skolefrugt og -grønt. Hensigten er at opnå en mere enkel og effektiv administration af ordningerne.

Nationale strategier for brug af skoleordningen

I den nye skoleordning skal der fokuseres på uddeling af frisk frugt og grøntsager, herunder bananer og konsummælk. Medlemsstaterne skal fremover udarbejde en seksårig national strategi for anvendelse af ordningen. Der vil således ikke skulle udarbejdes separate strategier som under de nuværende ordninger. Strategien skal blandt andet opstille mål for ordningen, en liste over de produkter, der kan ydes støtte til, samt angive hvilke foranstaltninger, der vil blive iværksat for at nå målene. Strategien skal ajourføres på baggrund af løbende evalueringer. Som led i den nationale strategi vil det lejlighedsvis blive muligt for medlemsstaterne at yde støtte til andre landbrugsprodukter end frugt/grøntsager og mælk. For at sikre sunde spisvaner vil det være et krav, at nationale sundhedsmyndigheder godkender listen over de produkter, der indgår i strategien.

Ledsageforanstaltninger

Medlemsstaterne skal iværksætte pædagogiske ledsageforanstaltninger, der gør ordningen mere effektiv. Det kan eksempelvis være tiltag, der øger børnenes kendskab til landbrug, bekæmpelse af madspild og økologisk landbrug etc. De pædagogiske ledsageforanstaltninger skal være direkte forbundet til ordningens overordnede mål. Ledsageforanstaltningerne vil fremover kunne opnå EU-finansiering, hvilket hidtil kun har været muligt på skolefrugtordningen siden 2014.

Finansiering og budgetfordeling

Fremover vil der blive ydet faste støttesatser for de portioner frugt/grønt og mælk, der uddeles. Det vil fortsat være frivilligt for medlemsstaterne, om de vil deltage i ordningen. Omkostninger udover EU-støtten kan finansieres af private og/eller offentlige midler. Der fastsættes desuden minimumsandel og maksimumsandel for den del af støtten, der skal anvendes til pædagogiske ledsageforanstaltninger.

Der er stadig separate budgetter for henholdsvis frugt/grøntsager og mælk. Budgetterne vil blive delt op i nationale kuverter, således at hver medlemsstat vil modtage én kuvert til frugt/grøntsager samt én kuvert til mælk. Der vil være fleksibilitet for medlemsstaterne til at overføre op til 15 % af midlerne mellem kuverten for henholdsvis mælk og frugt/grøntsager.

Fordelingen mellem medlemsstaterne skal være baseret på objektive kriterier. For frugt og grøntsagers vedkommende skal der tages hensyn til andelen af børn i aldersgruppen seks til ti år (hvilket svarer til de nuværende regler) samt til udviklingsniveauet for regionerne indenfor

en medlemsstat. For så vidt angår skolemælk skal fordelingen baseres på den historiske tilde-
ling samt andelen af børn i aldersgruppen seks til ti år.

Fastsættelse af støttesatser

Der vil for alle produkter blive faste støttesatser, som det kendes fra skolemælk i dag. Støtte-
satserne pr. portion frugt/grøntsag og pr. enhed mælk skal ifølge forslaget fastsættes ved en
delegeret retsakt. I den gældende ordning er støttesats m.v. fastsat i Rådets forordning (EU)
nr. 1370/2013, der har hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 3, hvor proceduren er, at Kommissio-
nens forslag vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Evalueringsrapport

Kommissionen har udarbejdet en evalueringsrapport, hvoraf fremgår, at skoleordningerne er
et passende værktøj til at påvirke forbruget af sunde produkter hos børn og forældre på langt
sigt. Der er tegn på, at effekten af skolemælk på langt sigt kræver forbedringer, mens skole-
frugt allerede har resulteret i konkrete resultater, men det er stadig for tidligt at sige noget om
en langsigtet effekt. Effekter af ordningerne er dog svære at fastlægge og måle. Selv en ord-
ning med et lille budget og medfinansiering kan give betydelige virkninger, ligesom evaluering-
en viser, at der er plads til forbedring af skoleordningerne, eksempelvis via sammenlægning
og forenklinger, især i forhold til strategisk planlægning, evaluering og kontrol.

Formandskabets ændringsforslag

Det luxembourgske formandskab har udarbejdet et ændringsforslag. Heri er de finansielle be-
stemmelser, regler om fastsættelse af støtte pr. barn/portion, regler om fordeling af støtte
blandt medlemsstater samt mulighed for overførsel mellem skolemælk og frugt og grønt fore-
slået overført til et forslag om ændring af Rådets forordning (EU) 1370/2013, der har hjemmel
i TEUF art 43, stk. 3. Herved imødekommes det enstemmige ønske fra medlemsstaterne om,
at disse bestemmelser fastsættes med hjemmel i TEUF art 43, stk. 3. Det vil sige med vedta-
gelse af Rådet med kvalificeret flertal. Endvidere indgår nu, at der ikke skal fastsættes noget
minimum for anvendelse af ledsageforanstaltninger.

Maksimumanvendelse til ledsageforanstaltninger fastsættes til 15 %. Kriterier for fordeling
mellem medlemsstater er de samme som i Kommissionens oprindelige forslag, men med en
minimumstildeling til små medlemslande. Maksimumsandelen for visse relaterede udgifter så-
som logistik og uddeling, marketing osv. kan ikke overstige 10 %. Flexibiliteten for medlems-
staterne i det oprindelige forslag til at overføre op til 15 % af midlerne mellem kuverten for
henholdsvis mælk og frugt/grøntsager øges til 20 %.

Modsat Kommissionens forslag lægges der op til at hæve loftet for skolemælk fra 80 millioner
€ til 100 millioner €, mens loftet for skolefrugt holdes på 150 millioner €, ligesom i Kommissio-
nens forslag.

I ændringsforslaget vedrørende Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 1308/2013,
som har hjemmel i TEUF art 43, stk. 2, foreslås det, at de berettigede produkter under ordnin-
gen ændres, således at de bliver samme som i de gældende ordninger for skolemælk og sko-
lefrugt/grønt. Det omfatter frugt og grønt, forarbejdet frugt, grønt og bananer. Der må ikke
være tilsat sukker salt og fedt. For mælk omfatter det frisk mælk, yoghurt og syrnede mælk og
ost. Der er i ændringsforslaget indsat et bilag med maksimums størrelser for fedtindhold og
tilsat sukker. Medlemsstaterne kan fortsat fastsætte mere restriktive regler.

Udtalelser

Europa-Parlamentet vedtog den 27. maj 2015 et mandat til påbegyndelse af forhandlingerne om en førstelæsningsaftale vedrørende skoleordningerne. Europa-Parlamentet ønsker blandt andet tilføjelsen af en række mælkeprodukter med gavnlige virkninger for børns sundhed, såsom ost, ostemasse og yoghurt til listen over støtteberettigede produkter. Medlemsstaterne skal desuden øremærke 10-20 % af EU-finansieringen til uddannelsesaktiviteter, som for eksempel at fremme sunde spisevaner og undgå madspild. Der afsættes desuden yderligere 20 mio. € om året til mælk og mælkeprodukter i ordningen, ligesom midlerne distribueres mere ligeligt mellem medlemsstaterne ved at fastsætte to centrale kriterier for fordeling (andel af seks til ti-årige og graden af udvikling af regionen). Endelig støtter Europa-Parlamentet Kommissionen for så vidt angår brugen af TEUF artikel 43, stk. 3.

Gældende dansk ret

Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 572 af 31. maj 2013 om skolefrugt.

Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 808 af 19. juli 2012 om ydelse af støtte til mælk og visse mejeriprodukter til elever og børn i undervisnings- og dagsinstitutioner.

Konsekvenser

EU's budget

Kommissionens forslag til skoleordningen lægger op til et budgetloft til skolefrugt på 150 mio. € og et budgetloft for skolemælk på 80 millioner €, hvilket svarer til den hidtidige budgetanvendelse. Danmark betaler ca. 2 % af EU's udgifter, svarende til en statslig udgift ved ordningerne på ca. 34 mio. kr. I det luxembourgske formandskabs udkast lægges der op til at hæve loftet for skolemælk til 100 millioner €.

Fordelingen af budgetmidler mellem medlemsstaterne

De nye kriterier for fordelingen af budgetmidlerne til skolefrugt mellem medlemsstaterne forventes ikke at medføre nogen mærkbar reduktion af Danmarks allokering sammenlignet med den nuværende ordning.

Danmark har traditionelt en høj anvendelse af den eksisterende skolemælksordning. Kommissionen har oplyst, at grunden til, at man til denne del af ordningen har valgt de to kriterier – andel af seks- til tiårige og historisk tildeling – er, at man vil undgå en radikal ændring i tildeling af midler til medlemslandene. Indførelsen af bestemmelsen om andelen af seks- til tiårige kan dog ventes at få en vis negativ betydning for den fremtidige danske andel af budgettet.

Administrative udgifter og byrder

Det vurderes umiddelbart, at en samordning af de to hidtidige støtteordninger vil kunne medføre visse forenklinger og synergier for såvel skoler, erhvervsdrivende og nationale myndigheder i Danmark. Dette opnås eksempelvis gennem udarbejdelse af én fælles flerårig strategi og anvendelse af fælles ledsageforanstaltninger. Der har dog ikke hidtil været krav om ledsageforanstaltninger under skolemælksordningen, ligesom øgede krav til overvågning og evaluering kan medføre øgede administrative omkostninger. Dette vil også afhænge af indholdet i de kommende gennemførelsesbestemmelser.

Høring

Sagen har været i høring i § 2-udvalget (landbrug) og Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg.

Landbrug & Fødevarer fremhæver, at det vigtigste formål med de eksisterende ordninger om skolemælk og skolefrugt/grønt er, at børn får adgang til frisk frugt og grønt og mælk samt får en god oplevelse af at drikke mælk og at spise frugt og grønt. I den forbindelse er Landbrug & Fødevarer generelt optaget af, at den gode smag og de sunde produkter medvirker til at lægge grundlaget for sunde kostvaner.

Landbrug & Fødevarer er i udgangspunktet indstillet på at se på forenklinger og lettelser i forhold til de eksisterende ordninger og indhente de synergieffekter, der måtte være. Præmissen fra Landbrug & Fødevarers side er at få mest sundhed til skolebørn for pengene.

Landbrug & Fødevarer påpeger, at der konkret er brug for, at forslaget ikke indebærer en udhuling af bevillingerne til skolemælk og - frugt og grønt. Det er således for det første uklart hvilken betydning forslagets henvisning til "*udviklingsniveauet for regionerne indenfor en medlemsstat*" får for ordningernes budget og gennemførelse i Danmark. Landbrug & Fødevarer påpeger endvidere, at forslaget lægger op til, at andre landbrugsprodukter kan få del i de afsatte midler, og at muligheden for at overflytte 15 % af midlerne fra skolefrugtordningen til skolemælksordningen og omvendt, kan medføre en uheldig konkurrence mellem de involverede sektorer. Landbrug & Fødevarer finder begge dele uhensigtsmæssige.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at der indgår andre landbrugsprodukter end mælk, og frugt og grøntsager i en sund og varieret kost. Landbrug & Fødevarer mener, at det er en god ide, at også disse produkter gennem fokuserede indsatser når skolebørnene. Landbrug & Fødevarer mener ikke, at det bør ske ved brug af eksisterende midler, men med nye budgetmidler.

Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at erhvervet bliver inddraget i forløbet om udarbejdelse af den danske strategi for brug af skoleordningerne. Landbrug & Fødevarer ser således frem til kommende drøftelser om forslag, som i større grad sikrer børn og unge gode og blivende vaner i forhold til at vælge sundt.

Landbrug & Fødevarer tager forslaget til efterretning, idet Landbrug & Fødevarer understreger, at det vigtigste formål med ordningerne er, at børn og unge får adgang til frisk frugt og grønt samt mælk, og på den måde medvirker til at lægge grundlaget for sunde kostvaner.

DyreværnsOrganisationernes SamarbejdsOrganisation (DOSO) støtter forslaget, idet DOSO understreger, at hensigten med de to ordninger er sundhedsmæssige forbedringer for børn, dyr og jord. Medlemsstaterne skal efter planen udarbejde en seksårig national strategi for anvendelse af ordningen og opfylde krav om pædagogiske ledsageforanstaltninger, som medlemsstaterne skal iværksætte. DOSO foreslår, at ledsageforanstaltningerne lægger vægt på at øge børnenes kendskab til landbrugets dyrs artsspecifikke behov, dyrevenligt og giftfrit landbrug samt bekæmpelse af madspild.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen forholder sig som udgangspunkt positivt til at samle de nuværende to ordninger i en fælles skoleordning med henblik på at høste synergi og forenkling af ordningerne for skole-

frugt og skolemælk, som begge har fokus på skolebørn og på at sikre disse sund kost og ernæring. Regeringen lægger vægt på, at der fastlægges enkle og fleksible rammer for ordningen, som kan afpasses efter nationale og lokale forhold, herunder at der i fordelingen af midler også tages hensyn til hidtidig anvendelse af de eksisterende ordninger. Regeringen finder endvidere, at støttesatser bør fastsættes efter proceduren i Traktatens artikel 43, stk. 3, samt at en eventuel udvidelse af ordningernes budgetrammer findes via omprioriteringer af det samlede landbrugsbudget.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

På baggrund af en kort præsentation og første drøftelse i Rådet har medlemsstaterne overordnet taget godt imod forslaget om at samle de nuværende to ordninger i én for herved at opnå synergi og forenklinger. Samtidig er der enstemmig modstand mod, at Rådet med forslaget fratages retten til at fastsætte støtteniveauerne. En del medlemsstater finder ikke, at der skal ske en indskrænkning i de støtteberettigede produkter. De pågældende medlemsstater mener således, at for eksempel ost og yoghurt fortsat skal være støtteberettigede. Der er delte holdninger til, hvorledes fordelingen af de nationale kuverter skal ske, og i hvilket omfang den hidtidige anvendelse af de nuværende ordninger skal indgå som kriterium ved fordelingen.

Medlemsstaterne har generelt støttet formandskabets ændringsforslag særligt for så vidt angår ændring til TEUF artikel 43, stk. 3 af hjemmel for fastsættelse af støttesatser. Mange medlemsstater støtter ligeledes udvidelsen af produkter, således at det omfatter de nugældende, mens nogle medlemsstater lagde vægt på sundhedsaspektet og ikke fandt udvidelsen hensigtsmæssig. Ligeledes støttede nogle medlemsstater ikke en budgetmæssig udvidelse af ordningen.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg ved skriftlig forelæggelse den 9. juli 2015 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 13. juli 2015, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. juli 2015.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. december 2014 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 15.-16. december 2014, jf. samlenotat oversendt den 4. december 2014.

Forslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. juni 2014 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 16-17. juni 2014, jf. samlenotat oversendt den 4. juni 2014.

Forslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 7. februar 2014 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 17. februar, jf. samlenotat oversendt den 30. januar 2014.

Der er oversendt grundnotat om forslaget til Folketingets Europaudvalg den 3. marts 2014.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

6. Internationale handelsaftaler og –forhandlinger på landbrugsområdet KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 26. februar 2015. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Det forventes, at Kommissionen på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. oktober 2015 vil orientere om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og –forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet.

Baggrund

Det forventes, at Kommissionen på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. oktober 2015 vil orientere om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og –forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet.

Sagen forventes på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. oktober 2015 med henblik på orientering.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stilling tagen til konkrete forslag.

Formål og indhold

Igangværende frihandelsforhandlinger

Der er blevet afviklet ti forhandlingsrunder mellem EU og USA siden lancering af frihandelsforhandlingerne i marginen af G8-topmødet i Nordirland i juni 2013. Den seneste runde fandt sted i Bruxelles i juli 2015. Næste runde forventes afviklet i oktober 2015 i USA. Forhandlingernes mere tekniske fase er nu ved at være overstået, og de mere substantielle politiske forhandlinger skal i gang med henblik på forhåbentligt at kunne nå til enighed om en aftale i 2016. En vigtig opgave har hidtil været at sætte rammerne for forhandlingerne og opbygge en god forståelse for de respektive systemer og lovgivningsprocesser. Der har dog samtidig været forhandlinger om enkelte udkast til kapitler i en endelig frihandelsaftale, ligesom der også har været udvekslet et første tilbud på toldsatser. Under den seneste forhandlingsrunde i juli 2015 blev der videreføret om markedsadgang (blandt andet på EU forslaget om vin, og det amerikanske forslag på spiritus), mens der ikke blev diskuteret toldsatser og offentlig udbud. Der blev forhandlet yderligere på det reguleringsmæssige samarbejde, både på det mere horizontale spor og i forhold til de sektormæssige indsatser. Endelig blev der også forhandlet om EU's geografiske betegnelser.

Forhandlingerne mellem EU og Japan startede i april 2013, og der har foreløbig været gennemført 12 forhandlingsrunder. Næste runde forventes afviklet i oktober 2015.

2015. Danmark er et af de få EU-lande, som kontinuerligt opretholder et handelsover skud over for Japan, og for hvem en ambitiøs frihandelsaftale har et entydigt positivt økonomisk perspektiv. Navnlig landbrugs- og fødevarerhvervet samt lægemiddelindustrien har meget stærke interesser i en åbning af det japanske marked. Forhandlingerne befinder sig endnu

på et relativt tidligt stadie. Der har været udvekslet indledende tekstforslag og tilbud på enkelte områder.

For så vidt angår Mercosur (Argentina, Brasilien, Paraguay, Uruguay) har der gennem længere tid været begrænset momentum i forhold til forhandlingerne, blandt andet vedrørende udveksling af nye og mere omfattende toldtilbud. Aftalen vil være omfattende og dække emner som tjenesteydelser, investeringer, offentlige indkøb og bæredygtig udvikling. Den vil også sigte mod at sikre en passende beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og geografiske betegnelser. Spørgsmålet om liberalisering af handelen med landbrugsvarer har vist sig at være et helt centralt element i forhandlingerne. Aktuelt afventer EU enighed blandt Mercosur-landene om færdiggørelsen af et nyt toldtilbud.

I forhold til Indien har EU signalleret fuldt engagement med henblik på at få afsluttet frihandelsforhandlingerne, der reelt har været sat i bero, siden der i 2012 opstod uoverensstemmelser om aftalens ambitionsniveau for så vidt angår visse af aftalens hovedemner. På indisk side vedtog regeringen i april en ny handelspolitisk strategi, hvor EU fremhæves som Indiens vigtigste samhandelspartner. Der har i løbet af sommeren været tiltag til at genoptage forhandlingerne, men foreløbig blev et indledende møde i august 2015 aflyst fra indisk side af.

Færdigforhandlede frihandelsaftaler

Den første frihandelsaftale i den nye generation af EU's frihandelsaftaler blev indgået med Sydkorea. Aftalen trådte i kraft i juli 2011 og er desuden EU's første handelsaftale med et asiatisk land. Aftalen er den mest ambitiøse, EU nogensinde har forhandlet sig frem til. Den indebærer en afvikling af næsten alle importafgifter efter en overgangsperiode og skaber væsentlige nye muligheder for blandt andet markedsadgang for tjenesteydelser og investeringer.

Der blev den 18. oktober 2013 indgået en politisk aftale om hovedelementerne i en frihandelsaftale mellem EU og Canada. Den politiske aftale indebærer en omfattende afvikling af toldsatser i såvel EU som Canada. På EU's side er der tale om en afvikling af 99,2 % af alle toldlinjer ved en aftales fulde indfasning. Den tilsvarende toldafvikling på canadisk side omfatter 98,8 % af alle toldlinjer. Den politiske aftale medfører øget markedsadgang for canadisk okse- og svinekød i EU, mens EU omvendt opnår en bedre markedsadgang i Canada for blandt andet mejeriprodukter. Relateret til dette accepterer Canada fremadrettet at yde beskyttelse af et bredt udsnit af EU's prioriterede geografiske indikationer på fødevareområdet. Der er efterfølgende opnået enighed mellem EU og Canada om reciprocitet i håndteringen af henholdsvis EU's ostekvoter på det canadiske marked og Canadas kødkvoter på det europæiske marked, således at begge kvoter administreres efter et licensbaseret system. Det forventes, at aftalen vil kunne træde i kraft i 2. halvår af 2016.

En regional frihandelsaftale mellem EU og ASEAN⁶-landene blev igangsat i 2007, men mangel på fremskridt gjorde, at aftalen blev sat på "stand-by" og afløst af bilaterale forhandlinger med de enkelte ASEAN-lande. Ambitionen er, at de bilaterale frihandelsaftaler på sigt kan udgøre byggesten til en egentlig EU-ASEAN frihandelsaftale. EU og Singapore afsluttede i december 2012 de politiske forhandlinger om en frihandelsaftale, der pt. undergår juridisk review. Der er desuden iværksat yderligere forhandlinger om et kapitel om investeringsbeskyttelse. Aftalen er banebrydende for grøn teknologi, idet den forenkler reglerne for handel og investeringer i grøn

⁶ Brunei, Cambodja, Indonesien, Laos, Malaysia, Myanmar/Burma, Filippinerne, Singapore, Thailand og Vietnam.

teknologi og fremmer grønne udbud. Der er tale om den første aftale med et land i ASEAN-gruppen, hvor EU også forhandler om frihandelsaftaler med Malaysia, Vietnam og Thailand. EU og Vietnam er nået til enighed om rammerne for en omfattende frihandels- og investeringsaftale i juli 2015. Aftalen fjerner blandt andet tolden på stort set alle varer, herunder landbrugsvarer. Samtidig åbnes det vietnamesiske marked for europæiske serviceudbydere på en række områder. Aftalen skal sikre ens spilleregler for europæiske og vietnamesiske virksomheder, sikring af intellektuel ejendomsret, fremme og beskyttelse af investeringer samt etablering af en tvistbilæggelsesmekanisme. Endelig indeholder aftalen bestemmelser, der skal sikre forsvarlige sociale og miljømæssige standarder. Aftalen ventes endelig underskrevet inden årets udgang.

I 2013 undertegnede EU en ambitiøs og omfattende frihandelsaftale med Peru og Colombia. Aftalen medfører først og fremmest en eliminering af langt de fleste toldtariffer, samt forpligtelser vedrørende reduktion af tekniske barrierer og beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder mv. Aftalen er åben for deltagelse af andre Andin-lande⁷. Ecuador har i juli 2014 tilsluttet sig aftalen.

EU afsluttede i december 2011 endvidere forhandlingerne om frihandelsaftaler med Ukraine. Den midlertidige anvendelse af aftalen er udskudt til 31. december 2015, og indtil da forventes de ensidige afskaffelser og nedsættelser af told på ukrainske varer, som følger af Det Europæiske Råds hjælpepakke til Ukraine vedtaget den 6. marts 2014, at være i kraft.

EU forhandlede i juli 2013 frihandelsaftaler på plads med Moldova, Armenien og Georgien. Armeniens præsident meldte dog efterfølgende ud, at landet vil tilslutte sig den eurasiske toldunion (anført af Rusland), hvilket fra EU's side betragtes som uforeneligt med en frihandelsaftale mellem EU og Armenien. Aftalerne med Moldova og Georgien blev parafereet på topmødet i det østlige partnerskab i november 2013, endelig undertegnet den 27. juni 2014 og er i midlertidig anvendelse siden 1. september 2014.

Endvidere forhandles om økonomiske partnerskabsaftaler (EPA'er), som også har et udviklingsmæssigt sigte, med forskellige grupperinger af AVS-lande (udviklingslande i Afrika, Vestindien og Stillehavet). Senest har EU indgået aftaler med henholdsvis en række vestafrikanske lande, herunder Nigeria, og SADC (South African Development Community), herunder Sydafrika.

WTO-forhandlingerne

Efter nedbruddet i forhandlingerne i efteråret 2014, grundet Indiens blokering af den formelle godkendelse af handelslettelssesaftalen (TFA) inden den på WTO-ministtermødet på Bali i december 2013 fastsatte tidsfrist den 31. juli 2014, blev WTO-forhandlingerne genoptaget.

Et af delmålene i denne sammenhæng var fastlæggelse af et arbejdsprogram for forhandlingerne af de resterende elementer i Bali-pakken – herunder landbrug. Målet var at arbejdsprogrammet skulle være fastlagt inden juli 2015 med henblik på at afslutte forhandlingerne i på WTO ministerkonferencen i Nairobi i december 2015. I juli 2015 stod det klart at det ikke var muligt, at nå dette mål.

⁷ Peru, Colombia, Ecuador og Bolivia.

Pt. lader det til, at der kun kan skabes enighed om en mindre pakke, der blandt andet vil bestå af eksportkonkurrence på landbrugsområdet. Hensigten med denne "minipakke" er, at den skal være udgangspunkt for de videre forhandlinger af Doha-runden, der blev indledt ved den 4. ministerkonference i Doha i 2001.

EØS-forhandlingerne

Finansieringsmekanisme og tillægsprotokol om fisk og fiskevarer med Norge og Island

Der har været forhandlinger om en ny EØS-finansieringsmekanisme, der kan betegnes som de tre EØS-EFTA-landes (Island, Norge og Liechtenstein) betaling for at få adgang til det indre marked. Parallelt med, men i princippet uafhængigt af forhandlingerne om finansieringsmekanismen, har der været forhandlet med henholdsvis Norge og Island om tillægsprotokoller vedrørende markedsadgang for fisk og fiskevarer. De gældende protokoller udløb den 30. april 2014. I juli 2015 er der opnået en foreløbig aftale mellem EØS-EFTA-landene om EØS finansieringsmekanismen for 2014-2021 samt tillægsprotokollerne. Nu skal aftalerne gennemgås, accepteres af EØS-EFTA landene og EU og senere godkendes på et rådsmøde.

Øget liberalisering af handlen med landbrugsvarer (artikel 19-forhandlinger)

Kommissionen har påbegyndt forhandlinger med Norge om en øget liberalisering af landbrugsområdet under artikel 19 i EØS-aftalen. Fra dansk side er der blevet arbejdet aktivt på at sikre varetagelse af danske interesser i forhandlingerne, herunder særligt en tilbagetrækning af den tidligere norske regerings toldforhøjelser på ost, kød og hortensia. Kommissionens første møde med Norge om artikel 19-forhandlingerne fandt sted den 3. februar 2015.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres, men skal i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3 og jf. artikel 218 godkende frihandelsaftaler.

Konsekvenser

Drøftelsen har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Drøftelsen vil ikke i sig selv berøre beskyttelsesniveauet.

Høring

Sagen har været i høring i § 2-udvalget (landbrug) og § 5-udvalget (fiskeri).

Landbrug & Fødevarer støtter generelt EU's offensive handelspolitik, hvor der er fokus på indgåelse af frihandelsaftaler med strategisk vigtige markeder. Fokus på eksport er – ifølge Landbrug & Fødevarer - afgørende for at sikre vækst og beskæftigelse i Danmark og i Europa.

Landbrug & Fødevarer lægger vægt på, at den konstruktive dialog med USA inden for rammerne af TTIP-forhandlingerne fortsættes. Dialogen må ske på grundlag af videnskabelige standarder og en forståelse for de forskellige reguleringstilgange i henholdsvis EU og USA.

Landbrug & Fødevarer ser fortsat et stort potentiale i en ambitiøs frihandelsaftale mellem EU og Japan. Potentialet knytter sig ikke mindst til en bedre markedsadgang for svinekød. Det er ifølge Landbrug & Fødevarer centralt, at EU's markedsadgang for svinekød ikke bliver ringere

end den markedsadgang, USA måtte forhandle igennem med Japan som del af TPP-forhandlingerne.

Landbrug & Fødevarer ser det desuden som en meget vigtig fællesopgave, at der bliver skabt markedsadgang til lande i Sydamerika, herunder de lande som EU har indgået frihandelsaftaler med (Chile, Peru, Columbia og de centralamerikanske lande). Landbrug & Fødevarer finder det stærkt utilfredsstillende, at Brasilien i realiteten ikke viser nogen form for reel handlingsvilje, når det handler om at få adgang til det brasilianske marked. Brasilien har en markant eksport til EU af fjerkræ- og oksekød, ca. 450.000 tons fjerkrækød og 150.000 tons oksekød årligt, hvorimod EU ikke har nogen adgang af nævneværdig karakter til Brasilien. Endelig fremhæver Landbrug & Fødevarer, at enhver fremgang i EU's forhandlinger med MERCOSUR, bør betinges af reel fremgang i EU's adgang til det brasilianske marked.

Landbrug & Fødevarer lægger vægt på, at den konstruktive dialog med USA inden for rammerne af TTIP-forhandlingerne fortsættes. Dialogen må ske på grundlag af videnskabelige standarder af de forskellige reguleringstilgange i henholdsvis EU og USA. Herunder påpeges fra dansk fjerkræsektors side, at der i forhandlingerne bør tages særligt hensyn til EU's forsigtighedsprincip og følsomme sektorer, hvor EU allerede har givet væsentlige importindrømmelser i WTO eller som er særligt økonomisk konkurrenceudsatte på grund af forskellige lovbestemte produktionsmetoder. Landbrug & Fødevarer ser fortsat et stort potentiale i en ambitiøs frihandelsaftale mellem EU og Japan. Potentialet knytter sig ikke mindst til en bedre markedsadgang for svinekød og fjerkræ. Det er ifølge Landbrug & Fødevarer centralt, at EU's markedsadgang ikke bliver ringere end den markedsadgang, USA måtte forhandle igennem med Japan som del af TPP-forhandlingerne. Generelt bør enhver frihandelsaftale indgået af EU med tredjelande være omfattet af en "single pocket"-tilgang i WTO-regi, der sikrer, at EU's handelsindrømmelser i form af nye eller større importtarifkvoter indgår med fuld effekt i fremtidige WTO-forhandlinger om yderligere liberalisering af den globale handel. Ydermere finder Landbrug & Fødevarer det vigtigt at arbejdet med frihandelsforhandlinger i Sydøstasien, både i forhold til ASEAN-blokken som helhed og de bilaterale bevægelser mod forhandlinger med Indonesien og Filippinerne, prioriteres, da der her findes et stort yderligere potentiale for blandt andet dansk mejeriekseport. Slutteligt finder Landbrug & Fødevarer, at den kommende genforhandling af EU-Mexico frihandelsaftalen er en vigtig mulighed for blandt andet dansk mejerierhverv for at sikre bedre markedsadgang til højprioritetsmarked.

DyreværnsOrganisationernes SamarbejdsOrganisation henstiller til, at dyrevelfærd indføres som et kardinalpunkt i samtlige internationale handelsaftaler således, at EU (de enkelte medlemsstater) har frihed til at fravælge import af animalske produkter, der ikke mindst lever op til EU's egne regler for dyrevelfærd. DOSO mener, at internationale handelsaftaler skal modvirke handel med og i særdeleshed transport af levende dyr til fordel for handel med kroppe og forarbejdede produkter.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side vil man tage Kommissionens orientering til efterretning, idet omfattende og ambitiøse frihandelsaftaler generelt er i Danmarks interesse som et vigtigt skridt på vejen til at opnå adgang til en række store markeder med deraf følgende forøgede eksportmuligheder og vækst i Danmark.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er endnu ikke kendskab til andre landes holdninger.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. marts 2015 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. marts 2015, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 26. februar 2015.

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. oktober 2014 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 13.-14. oktober 2014, jf. samlenotat oversendt den 2. oktober 2014.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

7. Klima-smart landbrug KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Det forventes, at der på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. oktober 2015 vil være en drøftelse af, hvordan landbruget i EU kan arbejde henimod en bæredygtig intensivning af landbrugsproduktionen i kombination med en optimering af landbrugssektorens bidrag til klimaindsatsen (climate-smart agriculture).

Baggrund

Emnet var oprindeligt på dagsordenen for det uformelle rådsmøde (landbrug) i Luxembourg den 13.-15. september 2015, men blev erstattet af en drøftelse af den aktuelle krise i europæisk landbrug.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Formål og indhold

Det nærmere indhold af drøftelsen kendes ikke på nuværende tidspunkt. På baggrund af oplægget til det uformelle rådsmøde (landbrug) i Luxembourg den 13.-15. september 2015 forventes det umiddelbart, at drøftelsen vil omhandle, hvordan forskning og udbredelse af "best practices" kan medvirke til at nedbringe landbrugets udledning af drivhusgasser.

Det Europæiske Råd vedtog i oktober 2014 en politikramme for klima- og energipolitikken for perioden 2021-2030 (2030-rammen). Kommissionen arbejder nu videre med forslag til, hvordan landbrug bedst kan indgå i 2030-rammen, så en bæredygtig intensivning af landbrugsproduktionen kan kombineres med en optimering af landbrugssektorens bidrag til klimaindsatsen. En mulighed er at oprette en separat søjle for landbrug, jorde og skov (en såkaldt "landsektor").

Der kan være store fordele i en styrket europæisk koordination gennem en landsektor, dels ved en omkostningseffektiv fordeling af klimaindsatsen på tværs af EU's medlemslande, dels ved en forbedret udnyttelse af eksisterende forskningsinfrastruktur og politikinstrumenter som EU's fælles landbrugspolitik.

Det bemærkes, at der i 2014 blev lanceret et internationalt samarbejde under titlen Global Alliance for Climate-Smart Agriculture med deltagelse af række stater, vidensinstitutioner, NGO'er og brancheorganisationer. Formålet med alliancen er at fremme tiltag, der kan medvirke til at sikre fødevarerforsyningsikkerhed globalt i en verden ramt af klimaforandringer. Fokus er således primært på fødevarerforsyningsikkerhed og tilpasning til klimaforandringer, men også delvist på reduktion af drivhusgasudledninger fra landbrug.

Begrebet climate-smart agriculture er oprindeligt udviklet af FN's fødevarerorganisation FAO.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen.

Konsekvenser

Drøftelsen har i sig selv ikke nogen statsfinansielle, samfundsøkonomiske, erhvervsmæssige eller lovgivningsmæssige konsekvenser, eller væsentlige konsekvenser for beskæftigelsen, arbejdsmarkedet, ligestilling, miljø, sundhed og forbrugerbeskyttelse.

Man vil forholde sig til konkrete initiativer, når de bliver fremlagt.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer finder, at det er et vigtigt emne at drøfte. Med et højt forskningsniveau, hurtig udbredelse af best practice og klimaeffektiv produktion er der tale om klare styrkepositioner for dansk landbrug. Det er ifølge Landbrug & Fødevarer helt afgørende, at en kommende indretning af den europæiske klima- og energipolitik ikke bidrager til at sætte dette over styr. Politikken skal indrettes således, at den giver stærkere incitamenter til klimaeffektiv produktion - og ikke forhøjet risiko for at klimaeffektiv produktion udflages til mindre effektive lande. Landbrug & Fødevarer er af den opfattelse af, at dette bedst sikres med en fælles europæisk landsektor-søjle. Denne vil også give de bedst mulige redskaber for en generel klimasmart omstilling af europæisk landbrug. Ministeren opfordres derfor til at tale for denne løsning på rådsmødet. Der henvises herudover til Landbrug & Fødevarers høringssvar til Kommissionen vedrørende denne sag.

Landbrug & Fødevarer har i regi af World Farmers Organisation bidraget aktivt til udviklingen af Global Alliance for Climate-Smart Agriculture, hvis arbejde Landbrug & Fødevarer finder positivt og relevant at støtte. Danmark har med Københavns Universitets værtsskab for CCAFS også en potentielt særlig rolle at spille i denne udvikling. Udover de nævnte elementer kan der rettes opmærksomhed på betydningen af, at de europæiske forskningsmidler i for eksempel Horizon 2020 samt investeringsmidler i regi af European Fund for Strategic Investments (EFSI) bringes i spil til investeringer i fødevarerhvervet og udviklingen af biologiske løsninger i den avancerede bioøkonomi.

DyreværnsOrganisationernes SamarbejdsOrganisation (DOSO) mener, at vækst i landbrugssektoren skal forstås som værditilvækst og opnås gennem forarbejdning af især de dyr, som opdrættes i de enkelte medlemsstater. DOSO mener således, at landbruget i EU kun kan udvikle en bæredygtig og dermed climate-smart landbrugsproduktion ved at øge værdien af det enkelte dyr gennem videreforarbejdning af kødet og andre animalske produkter. DOSO mener det bevist uden for en hver tvivl, at mængdetilvækst kompromitterer bæredygtighedsprincipperne. DOSO henviser blandt andet til FAO's rapport 'Livestock's long shadow'.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark er et foregangsland i forhold til klimavenlig fødevareproduktion. Dansk landbrug har således reduceret sine klimaudledninger mere end de fleste af vores nærmeste konkurrenter i EU siden 1990 samtidig med, at landbrugsproduktionen er steget. Regeringen støtter udbredelsen af "best practices" for klimavenlig landbrugsproduktion i EU, så tiltag, som blandt andet Danmark har gennemført, i højere grad udbredes på EU-plan.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er endnu ikke kendskab til andre medlemsstaters holdninger.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

8. (Evt.) Markedssituationen for landbrugsvarer

KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 27. august 2015. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Rusland har den 24. juni 2015 meddelt, at det nuværende importforbud mod visse landbrugsvarer fra blandt andet EU forlænges i ét år indtil august 2016. Det indebærer, at det forsat ikke vil være muligt at eksportere navnlig mejeriprodukter, svinekød samt frugt og grøntsager til Rusland. Kommissionen har i september 2015 præsenteret en hjælpepakke på 500 millioner €. Formandskabet forventes som opfølgning at sættes den generelle markedssituation for landbrugsprodukter – navnlig mejeri og animalske produkter – på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. oktober 2015 med henblik på orientering fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Den generelle markedssituation for landbrugsvarer forventes på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. oktober i 2015, med henblik på orientering fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Nærhedsprincippet

Der er ikke tale om stillingtagen til konkrete forslag, hvorfor nærhedsprincippet ikke er relevant.

Formål og indhold

Generelt er markederne for landbrugsvarer i EU påvirket negativt af det russiske importforbud fra august 2014 mod visse landbrugsvarer. Den 24. juni 2015 har Rusland meddelt, at man

forlænger de nuværende sanktioner med et år - dog med enkelte tekniske justeringer, idet også laktosefri mejeriprodukter omfattes.

Rusland var i 2013 det næststørste marked for EU's landbrugseksport og aftog for 11,8 milliarder € landbrugsprodukter og fødevarer fra EU (ca. 10 % af den samlede EU eksport af disse varer). De EU-produkter, der er omfattet af importforbuddet, udgjorde 43 % af EU's landbrugseksport til Rusland eller en værdi på ca. 5 milliarder €, og det er særligt mælk- og mejeriprodukter, svinekød samt frugt og grønt, der er ramt af forbuddet.

Sideløbende med det russiske importforbud ophørte mælkekvoterne i EU med virkning fra den 1. april 2015. For at sikre en blød landing uden for stor en produktionsstigning ved kvoteophør blev der i 2008 indført en gradvis udvidelse af mælkekvoterne med 1 % om året i fem år. Danmark overskred sin nationale mælkekvote for det sidste mælkekvoteår 2014/15, og de berørte danske mælkeproducenter skal betale en samlet afgift på 181 millioner kr. Det forventes, at den samlede afgift på tværs af hele EU vil beløbe sig til ca. 820 millioner €. Kommissionen har fastsat regler om, at afgiften for det sidste kvoteår af mælkeproducenterne kan betales i tre lige store afdrag i henholdsvis 2015, 2016 og 2017. Denne afdragsordning er nu iværksat i Danmark, og kan benyttes af afgiftspligtige danske mælkeproducenter.

Markedssituationen for mælk

Der er indtruffet betydelige prisfald i EU på råmælk, smør og skummetmælkspulver efter det russiske importstop. Prisfaldene skyldes foruden importstoppet også et større udbud af mælk både i EU og globalt samt vigende efterspørgsel i Kina. Det er i store træk lykkedes for EU at finde anden afsætning for de mængder, der blev afsat til Rusland, men til lavere priser.

På det seneste er der set mindre prisstigninger, men i forhold til samme tid sidste år er der indtruffet prisfald på forarbejdede produkter som smør (6 %), skummetmælkspulver (20 %), sødmælkspulver (10 %) og prisfald på over 20 % for flere ostetyper. Prisfaldet var størst frem til årsskiftet 2014/2015. Afregningsprisen til producenterne i EU er fra starten af det russiske importstop faldet fra 40 €-cent/kg. til 29,3 €-cent/kg i august 2015. Det skal dog bemærkes, at 40 €-cent/kg. var en historisk høj pris. I Danmark har Arla over flere omgange nedsat noteringen fra ca. 0,41 €-cent/kg. i august 2014 til 0,31 €-cent/kg. i august 2015 – et fald på ca. 24 %. Arla har netop annonceret en mindre stigning (5 øre/kg) fra oktober 2015.

På EU-niveau er der iværksat en række krisetiltag i mejerisektoren. Der er tale om støtte til privat oplagring og mulighed for intervention i alle medlemsstater samt en særlig ordning til Estland, Letland, Litauen og Finland, da sidstnævnte fire medlemsstater er særligt ramt af det russiske importforbud. Kommissionen har nu forlænget ordningen for støtte til privat oplagring af smør og skummetmælkspulver til udgangen af februar 2016, og forlænget muligheden for intervention af smør og skummetmælkspulver 2016. Der har været en betydelig anvendelse af støtte til privat oplagring, dog ikke i Danmark, og siden juli 2015 er der fra EU's side sket interventionsopkøb af skummetmælkspulver i foreløbigt otte medlemsstater (Belgien, Tyskland, Irland, Letland, Polen, Litauen, Finland og Storbritannien).

Markedssituationen for frugt og grønt

Frugt- og grøntsektoren i EU har haft en betydelig eksport til Rusland, og siden det russiske importforbud har prisniveauet for både frugt og grønt generelt været svingende. I Danmark

har prisniveauet for frugt og grønt ikke været voldsomt påvirket - dog undtaget solbær, hvor der er overproduktion i EU.

Kommissionen indførte ved starten af det russiske importforbud støtte til sektoren. Støtten ydes som kompensation til landmænd, der trækker deres produkter tilbage fra markedet (til gratis uddeling, nedpløjning eller til destruktion). Ordningen udløb den 30. juni 2015, hvorunder der blev anvendt ca. 150 millioner €. Kommissionen har forlænget ordningen til den 30. juni 2016, idet ferskner og nektariner også er blevet omfattet. Støtten ydes til bestemte produkter i udvalgte medlemsstater (Danmark ikke omfattet), men ikke-omfattede medlemsstater, herunder Danmark, har adgang til støtte til en mængde på højst 3.000 tons. Ordningerne er ikke anvendt i Danmark.

Markedssituationen for snitblomster

Snitblomster er ikke omfattet af det generelle russiske importforbud, men på det seneste har de russiske myndigheder afvist import af partier af nederlandske snitblomster med henvisning til fund af planteskadegørere i disse. Hvis nederlandske snitblomster ikke kan eksporteres til Rusland, vil det medføre et øget pres på markedet for snitblomster i EU, da Nederlandene står for 35 % af EU's produktion af snitblomster. Rusland er største importør af snitblomster og levende planter fra EU. Snitblomster og levende planter er omfattet af Den Fælles Markedsordning for Landbrugsvarer. Der er dog ikke nogen støttemekanismer for disse produkter. Snitblomster kan dog blive omfattet af de særlige kriseordninger i Den Fælles Markedsordning. Der produceres i praksis ikke snitblomster i Danmark længere, så et muligt russisk forbud imod import af nederlandske snitblomster vil ikke få konsekvenser for Danmark. Derimod vil det være et problem, hvis et eventuelt forbud også kommer til at omfatte potteplanter m.v.

Markedssituationen for oksekød

Denne sektor har ikke været nævneværdigt berørt af det russiske importforbud, og der er gode priser og generelt balance mellem udbud og efterspørgsel.

Markedssituationen for svinekød

EU havde en betydelig eksport til Rusland, som ophørte i februar 2014 på grund af fund af afrikansk svinepest i flere EU-lande. Disse veterinært begrundede importrestriktioner var fortsat gældende, da det politisk begrundede importforbud af august 2014 blev indført. Importforbuddet faldt sammen med et stort udbud, hvilket skabte betydelig ubalance i markedet i slutningen af 2014. I det sidste halvår af 2014 faldt afregningspriserne på svin i Danmark således med ca. 15 %. Efter blandt andet dansk ønske indførte Kommissionen i marts 2015 støtte til privat oplagring af svinekød i 3-9 måneder. Ordningen kørte frem til udgangen af april 2015, og der blev oplagret i alt 65.000 tons, heraf ca. 15.000 tons eller ca. 24 % i Danmark, der blev største bruger af ordningen. Oplagret kød er nu ved at blive udlagret.

I løbet af første halvdel af 2015 var priserne i Danmark blevet mere stabile, men herefter er de faldet til et lavere niveau, idet noteringen er faldet fra 9,8 kr./kg i uge 25 til 9,0 kr./kg i uge 33. I uge 37 steg noteringen dog til 9,20 kr./kg og i uge 38 til 9,40 kr./kg, hvor den fortsat ligger. På EU-niveau har priserne været forholdsvis stabile men fortsat på et lavt niveau sammenlignet med første halvår af 2014. Kommissionen forventer et stigende udbud i EU i resten af 2015 med deraf følgende udsigt til faldende priser. EU's eksport til tredjelande ligger mængdemæssigt for januar-juli 2015 på 4,9 % over eksporten for januar-juli 2014 - dog til lave priser.

Markedssituationen for fjerkræ

Denne sektor har ikke været nævneværdigt berørt af det russiske importforbud, og der er pæne priser og generelt balance mellem udbud og efterspørgsel.

Støtte til salgsfremme

Med henblik på at opnå adgang og at afsætte landbrugsprodukter på alternative markeder, har Kommissionen øget indsatsen i forhold til at afhjælpe eventuelle handelshindringer, ligesom Kommissionen samlet vil øge budgettet til salgsfremme med 30 millioner € i 2015, 2016 og eventuelt følgende år.

Kommissionens hjælpepakke til europæiske landmænd

På det ekstraordinært rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 7. september 2015 fremlagde Kommissionen en hjælpepakke til 500 millioner € til europæiske landmænd, hvoraf de 420 millioner € afsættes til målrettet støtte, som fordeles via nationale kuverter, mens de resterende 80 millioner € forventes afsat til markedsforanstaltninger. Kommissionen tilkendegav endvidere at ville indlede forhandlinger med Rusland om at lette de veterinære restriktioner i forhold til biprodukter, spæk og fedt fra svin. Kommissionen vil endvidere nedsætte en gruppe på højt niveau om fødevarerforsyningskæden med henblik på at styrke primærproducenternes markedsposition. Der er følgende hovedelementer i pakken:

- Der anvendes 420 millioner € (ca. 3,1 milliarder kr.) til fordeling mellem medlemsstaterne i såkaldt nationale konvolutter, hvoraf Danmark modtager 11,1 millioner € (ca. 83 millioner kr.). Fordelingen er baseret på mælkekvoterne frem til april 2015 (vægter 80 % i fordelingen) sammenholdt med prisfald, tørke og eksport til Rusland (de 3 sidste nævnte elementer vægter 20 %). De nationale konvolutter kan af medlemsstaterne anvendes ud fra objektive kriterier til at støtte landmænd særligt ramt af den vanskelige markedssituation. Kommissionen har den 29. september 2015 lagt op til at give mulighed for national medfinansiering.
- Støtte til længerevarende privat oplagring i 12 måneder af skummetmælkspulver. Der er tale om et supplement til den eksisterende ordning for støtte til privat oplagring af skummetmælkspulver. Hensigten med ordningen er at sikre, at der tages flere produkter ud af markedet, med henblik på at markedet får mulighed for at stabilisere sig. Støtte til privat oplagring af ost: Der kan ydes støtte til oplagring af 100.000 tons ost. En mængde som fordeles mellem medlemsstaterne på grundlag af deres osteproduktion, Danmarks tildeling forventes at blive på 3.581 tons.
- EU's salgsfremmeordning forhøjes med 30 millioner €, således at der samlet vil være 111 millioner € til rådighed i 2017. For 2016 afsættes 30 millioner € til mælk og svinekød, hvoraf hovedparten (ca. 70 %) af støtten skal målrettes eksportmarkederne.
- Det bliver muligt for medlemsstaterne at udbetale større forskud af direkte betalinger (fra 50 % til 70 %) og af arealbaseret landdistriktsstøtte (fra 75 % til 85 %) Forudbetaling af den direkte støtte kan finde sted blot de administrative kontroller er afsluttet, således at de fysiske kontroller ikke – som normalt krævet – skal være afsluttet.
- Derudover forventes der indført støtte til privat oplagring af svinekød senere på året. Det senere tidspunkt er for at hindre, at kødet skal udlagres i den periode, hvor priserne traditionelt er lavest. Støttesatsen forventes at blive 20 % højere, end da instrumentet senest blev anvendt i foråret 2015, ligesom spæk og eventuelt andre produkter vil blive omfattet.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen. Europa-Parlamentet har den 7. juli 2015 vedtaget betænkning om udsigterne for EU's mejerisektor, herunder virkningen af mælkepakken (Nicholson-rapporten). Det påpeges blandt andet, at de værktøjer, der allerede er til rådighed i mælkesektoren, kan anvendes mere målrettet. Videre fremhæves det, at det eksisterende sikkerhedsnet ikke er tilstrækkeligt og ikke effektivt kan håndtere kommende udfordringer i mælkesektoren. Her nævnes blandt andet behovet for udbudsregulering. Udvalget finder videre medlemsstaternes implementering af mælkepakken skuffende og ønsker at styrke pakken yderligere, herunder med henblik på at styrke kontraktrelationer og fremme anerkendelsen af producentorganisationer.

Rapporten har også fokus på, at Kommissionen skal være mere involveret i at åbne nye markeder og fjerne handelsbarrierer. Europa Parlamentet ønsker ligeledes at hæve interventionsprisen på smør og skummetmælkspulver.

Konsekvenser

Drøftelsen har ikke konsekvenser for EU-budgettet, ligesom den ikke har erhvervsøkonomiske, statsfinansielle, lovgivningsmæssige eller administrative konsekvenser.

Kommissionens iværksættelse af markedstiltag og gennemførelsen af hjælpepakken vil få konsekvenser for EU's budget. Kommissionen har anført, at finansieringen af de 500 millioner € vil ske under landbrugsbudgettet for 2016 sandsynligvis hovedsageligt via superafgiften på mælk. Det forventes at indgå i Kommissionens ændringsbrev til budgetforslaget for 2016, der forventes præsenteret i midten af oktober 2015.

Iværksættelsen af markedstiltag og gennemførelsen af Kommissionens hjælpepakke forventes at have positive erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Sagen har været i høring i § 2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer bemærker om svinekød, at der ikke er sket noget i positiv retning på prisen henover sommeren. Landbrug & Fødevarer ser meget gerne, at Kommissionen får mandat til at forhandle tekniske løsninger med Rusland på varer der ikke er omfattet af de russiske sanktioner (fedt, spæk og biprodukter). Såfremt der ikke i EU kan opnås enighed herom, foreslår Landbrug & Fødevarer, at der etableres en EU-finansieret opkøbsordning for svinefedt og spæk med henblik på efterfølgende anvendelse til energiformål.

Om mælkeprisen anfører Landbrug & Fødevarer, at den forsat er under hårdt pres, og Arla har været tvunget til at nedsætte sin mælkepris over flere omgange. Den er således nu på den meget lave 212,8 ører/kg (efterbetaling ikke indregnet). Landbrug & Fødevarer forventer ikke en bedring i markedet i den nærmeste tid, omend visse signaler kunne indikere, at vi i de kommende måneder vil se en stabilisering på nuværende lave niveau. Ifølge Rabobank vil mejerimarkedet først se bedring i løbet af 2016.

Landbrug & Fødevarer ønsker endnu engang at understrege, at man er imod udbudsregulering i mejerisektoren. I forhold til markedsforvaltningen vurderer Landbrug & Fødevarer, at refe-

referencepriserne for interventionsordningerne for smør og skummetmælkspulver ikke afspejler den udvikling, der har været på mejerimarkedet i de senere år.

I forhold til anvendelsen af superafgiften mener Landbrug & Fødevarer, at denne burde eftergives for seneste kvoteår, hvormed man ville fjerne en finansiel byrde fra de mest effektive mælkebedrifter, der har skullet betale ind til ordningen. Skulle dette ikke være muligt, er det vigtigt at sikre, at superafgiften bliver i mælkesektoren, hvor den med fordel kan benyttes til at hæve interventionsprisen, hvilket tidligere har vist sig at være et effektivt instrument i markedsforvaltningen og forholdsvist billigt for Kommissionen, der tidligere har haft held med at sælge interventionsprodukter til en merpris, når markedet har bedret sig. Alternativt foreslår Landbrug & Fødevarer, at afgiften bliver benyttet til markedsrelevante initiativer, herunder blandt andet sikring af bedre markedsadgang, promotion i tredjelande eller, som sidste alternativ, direkte støtte.

I forhold til oksekød bemærker Landbrug & Fødevarer, at der fortsat er rimelige priser og ingen generel ubalance imellem udbud og efterspørgsel.

Med frugt og grønt finder Landbrug & Fødevarer, at det generelt går fornuftigt, og der sælges til de aftalte priser, som er lave men acceptable. Der kan komme mindre problemer senere afledt af den russiske embargo, så sektoren regner med, at Miljø- og Fødevareministeren holder de 3.000 tons til krisestyring åbne for Danmarks vedkommende. Solbæresektoren er dog i dyb krise. Der er en overproduktion i EU, og der bliver igen reduceret kraftigt i det danske areal. Det er meget svært at gøre noget ved problemet, og saftfabrikkerne betaler kun markedsprisen, selv om det betyder, at den danske produktion ender med at blive meget lille.

Med blomster og planter ser der ud til at være for stort udbud og både Holland og Danmark lider under et presset marked. Indekstallet i Danmark ligger på omkring 96. Samtidigt er eksporten til Rusland også reduceret kraftigt på grund af den store usikkerhed, der er omkring Rusland. Problemerne med snitblomst til Rusland begynder nu at kunne mærkes i Holland, men har ikke den store betydning i Danmark.

I forhold til Nicholsons egen initiativ rapport, ønsker Landbrug & Fødevarer endnu engang at understrege, at man er imod de dele af Europa Parlamentet som advokerer for udbudsregulering i mejerisektoren. I forhold til markedsforvaltningen henviser Landbrug & Fødevarer til tidligere hørings svar for så vidt angår interventionsprisen (at referenceprisen for interventionsordningen ikke vurderes at afspejle den udvikling, der har været på mejerimarkedet i de senere år).

Landbrug & Fødevarer anfører, at mælkeprisen fortsat er under hårdt pres, og Arla har været tvunget til at nedsætte sin mælkepris over flere omgange. Den er således nu på den meget lave 212,8 ører/kg (efterbetaling ikke indregnet). Der har i de seneste uger været små tegn på bedring for den globale mælkepris. Arla har netop annonceret en lille stigning i mælkeprisen på 0,5 eurocent/kg mælk (cirka 4 ører/kg) fra oktober 2015. Markedet er dog fortsat meget skrøbeligt, blandt andet grundet et fortsat stort globalt udbud. Ifølge Rabobank vil mejerimarkedet først se bedring i løbet af 2016. Det er ikke Landbrug & Fødevarers forventning, at dansk mejeribrug vil anvende de fortsatte og supplerende ordninger for privat oplagring. Hvis ordningerne anvendes i andre medlemslande kan det dog være en bidragende faktor til – i en periode – at mindske det store udbud i markedet. I forhold til Nicholsons egen initiativ rapport, ønsker

Landbrug & Fødevarer endnu engang at understrege, at man er imod de dele af Europa Parlamentet, som advokerer for udbudsregulering i mejerisektoren. I forhold til markedsforvaltningen henviser Landbrug & Fødevarer til tidligere hørings svar for så vidt angår interventionsprisen.

Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsorganisation (DOSO) mener, at Kommissionens hjælpepakke (hjælpepakker) til europæiske landmænd skal indeholde skærpede krav til dyrevelfærd, til bæredygtighed og til kontrol hermed.

Regeringens generelle holdning

Regeringen anerkender den vanskelige markedssituation i særligt mælkesektoren og svinekødssektoren, og regeringen lægger vægt på, at der er tale om en europæisk udfordring, og at der skal findes løsninger i form af fælles europæiske tiltag, og kan i den sammenhæng støtte Kommissionens hjælpepakke, som særligt har fokus på mejeri- og svinekødssektorerne. Regeringen vil arbejde for, at Kommissionen anvender disse tiltag hensigtsmæssigt på tværs af sektorer. Der lægges fra regeringens side afgørende vægt på, at EU-initiativerne så vidt muligt finansieres via omprioriteringer inden for EU's landbrugsbudget.

Regeringen er imod at indføre redskaber, der vil modvirke en markedsbaseret udvikling af mælkeproduktionen efter kvoternes ophør. Det er vigtigt at undgå, at der efter afskaffelsen af mælkekvoterne genindføres en form for kvotesystem.

Regeringen opfordrer Kommissionen til fortsat at arbejde for at åbne nye markeder og til at finde løsninger på tekniske handelshindringer, herunder i svinekødssektoren.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

De fleste medlemsstater har udtrykt tilfredshed med Kommissionens hjælpepakke, idet enkelte medlemsstater er utilfredse med størrelsen på deres nationale kuverter. Mange medlemsstater ønsker mulighed for at kunne supplere den målrettede støtte med nationale midler uden at være bundet af EU's statsstøtteregler. Der er fortsat medlemsstater, der efterlyser nye krisestrategier og styring af produktionen i mælkesektoren. Der vil nok også fortsat være nogle få medlemsstater, som ønsker højere interventionspriser for mejeriprodukter.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt orienterende notat til Folketingets Europaudvalg den 22. september 2015 om Kommissionens hjælpepakke til de europæiske landmænd.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 4. september 2015 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 7. september 2015, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 27. august 2015.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg ved skriftlig forelæggelse den 9. juli 2015 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 13. juli 2015, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. juli 2015.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

9. **(Evt.) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om offentlig kontrol og andre officielle aktiviteter med henblik på anvendelsen af fødevarer- og foderstoflovgivningen og reglerne for dyresundhed og dyrevelfærd, plantesundhed, planteforneringsmateriale og plantebeskyttelsesmidler (kontrolforordningen)
KOM (2013) 265**

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. april 2015. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til en revision og ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 882/2004 af 29. april 2004 om offentlig kontrol. Forordningens område udvides til også at omfatte kontrollen af plantesundhed, planteforneringsmateriale og plantebeskyttelsesmidler. Der etableres således en lovgivningsramme for kontrol af hele fødevarerkæden i bred forstand. Forslaget har til hensigt at forenkle og modernisere lovgivningen, og der indføres en skærpelse af håndhævelsesforanstaltninger i tilfælde af manglende overholdelse af lovgivningen. Forordningen har karakter af en rammelovgivning, hvorefter Kommissionen efterfølgende kan fastsætte udfyldende bestemmelser ved delegerede retsakter eller gennemførelsesretsakter. Forslagets gebyrbestemmelser bygger på princippet om, at medlemsstaterne skal sikre de fornødne ressourcer til kontrollen, hvorfor hovedreglen er, at alle virksomheder skal opkræves gebyrer for kontrollen, med undtagelse af "mikro-virksomheder". En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Forslaget forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22. – 23. oktober 2015 med henblik på generel indstilling.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2013) 265 af 6. maj 2013 fremsendt forslag om offentlig kontrol af regler om fødevarer, foder, dyresundhed og -velfærd, plantesundhed, planteforneringsmateriale og plantebeskyttelsesmidler (kontrolforordningen). Forslaget er oversendt til Rådet den 15. maj 2013 i en dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2, 114 og 168, stk. 4, litra b og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Forslaget forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22. – 23. oktober 2015 med henblik på generel indstilling.

Nærhedsprincippet

Den eksisterende regulering af offentlig kontrol i fødevarerkæden er nødvendig for at sikre ensartet anvendelse af fødevarereguleringen på tværs af EU og dermed et fungerende indre marked. Denne effekt kan alene opnås ved EU regulering. Kommissionen vurderer, at revisionen af de gældende regler følger samme rationale. Desuden sikres ensartet håndhævelse, og at der kan være tillid til kontrolaktiviteterne på tværs af grænser. Det er Kommissionens holdning, at fælles EU regulering af gebyropkrævning er nødvendig for at hindre diskrimination af virksomheder, hvilket vil være en risiko, hvis det bliver overladt til de enkelte medlemsstater at vælge, om de vil gebyrfinansiere eller ej.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at nærhedsprincippet på det foreliggende grundlag er overholdt. Det er regeringens opfattelse, at regulering på EU niveau er nødvendig for at sikre gennemskuelige, pålidelige og ensartede retlige rammer for kontrolmyndighederne og virksomhederne.

Formål og indhold

Med forslaget revideres og ophæves Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 882/2004 af 29. april 2004 om offentlig kontrol. Reglerne for offentlig kontrol foreslås ændret med henblik på at forenkle og modernisere lovgivningen.

Forslaget til revision af kontrolforordningen er en del af en større lovpakke, som inkluderer forslag til modernisering af reglerne vedrørende dyresundhed, plantesundhed og planteformeringsmateriale.

Forslaget etablerer en enkel lovgivningsramme for kontrol i hele fødevarekæden i bred forstand. Forordningens område udvides således til også at omfatte kontrollen af plantesundhed og planteformeringsmateriale, hvorfor der på disse områder vil være mulighed for mere risikobaseret kontrol, ligesom der stilles nye krav om kvalitetsstyring, udarbejdelse af flerårige kontrolplaner og indførelse af en række andre instrumenter, som allerede er gældende for offentlig kontrol af reglerne for fødevarer, foder, dyresundhed og dyrevelfærd.

Den gældende forordning om offentlig kontrol retter sig til myndighederne i medlemsstaterne og mod Kommissionens opgaver og forpligtelser overfor medlemsstater og tredjelande i relation til kontrol. Forordningen tager udgangspunkt i, at virksomhederne i alle led af kæden fra jord til bord er ansvarlige for at overholde gældende regler. De nationale kontrolmyndigheders opgave er at kontrollere, at operatører og virksomheder sikrer, at lovgivningen overholdes.

Risikobaseret kontrol er fortsat et bærende element i forslaget til revision af kontrolforordningen. Det tydeliggøres endvidere, at kontrolforordningen dækker bredt, det vil sige også myndighedernes undersøgelses- og overvågningsaktiviteter, fjernelse af smitemateriale og andre sygdomskontrolopgaver for at fjerne eller reducere risici er omfattet.

Kommissionen får med forslaget beføjelser til blandt andet at fastsætte nærmere regler for kontrollen ved delegerede retsakter, TEUF artikel 290 på en række konkrete områder:

- Produktion af animalske produkter til konsum
- Rester af visse stoffer i foder og fødevarer
- Dyr, produkter af animalsk oprindelse, reproduktionsmateriale, animalske biprodukter og produkter heraf (dyresundhed)
- Dyrevelfærd
- Plantesundhed
- Planteformeringsmateriale
- GMO og genetiske modificerede fødevarer og foder
- Plantebeskyttelsesmidler
- Økologiske produkter
- Specialiteter med beskyttet oprindelsesbetegnelse, geografiske indikationer eller traditionelle egenskaber
- Nyligt identificerede risici i relation til foder og fødevarer.

Kommissionen foreslår endvidere gennemførelsesretsakter på en lang række områder med henblik på at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af forordningen. Som eksempler kan nævnes:

- kriterier for risikoklassificering af operatørernes aktiviteter,
- prioriteringer for offentlig kontrol ud fra kriterier fastlagt i forordningen, samt
- tilrettelæggelse og gennemførelse af koordinerede kontrolplaner af begrænset varighed.

Herudover indebærer forslaget følgende ændringer af de gældende regler:

Prøveudtagning, analyse, undersøgelser og diagnosticeringer

Med hensyn til kontraprøver præciseres bestemmelserne om virksomhedernes ret til at få efterprøvet offentlige analyseresultater. Virksomhederne kan altid for egen regning indhente en ekspertudtalelse, og hvis det er relevant og muligt, få foretaget yderligere analyser på andre eller den oprindelige prøve.

Det fastsættes, at området for akkreditering af officielle laboratorier i forhold til EN ISO/IEC 17025 gælder alle metoder for laboratorieanalyser, undersøgelser og diagnosticeringer. I tilfælde af nye metoder, ændrede metoder, krisesituationer eller nye risici muliggøres en dispensation fra kravene til blandt andet akkreditering. Desuden kan laboratorier, der kun tester for trikiner i kød, samt laboratorier, der foretager analyser af planteformeringsmateriale, undtages kravet om akkreditering.

Forslaget stiller krav om, at de kompetente myndigheder skal organisere audits eller inspektioner af de officielle laboratorier, som myndighederne har udpeget til at foretage analyser som led i den offentlige kontrol.

Import

Forslaget viderefører i stort omfang de forskellige bestemmelser, som gælder for kontrol ved import af fødevarer. Reglerne forenkles ved, at der indføres fælles kontrolsteder og fælles importdokumenter for alle kategorier af levende dyr og produkter, samt et overordnet sæt af retningslinjer for den kontrol, dyr og produkter skal underkastes i forbindelse med import, herunder også i forbindelse med mistanke om manglende overholdelse af reglerne.

Forslaget tildeler Kommissionen beføjelser til i form af delegerede retsakter at fastsætte:

- hvilke dyr og produkter, der skal kontrolleres i forbindelse med indførsel til EU,
- krav til indretning, udpegning, inddragelse og suspension af grænsekontrolsteder,
- udformning, anvendelse (herunder tidsfrister) mm. for det fælles importdokument,
- omfanget og hyppigheden af den kontrol, der skal udføres, og hvor den skal finde sted.

Gebyrer

Efter forslaget påhviler det, som hidtil, medlemsstaterne at sikre de fornødne ressourcer til kontrollen, men de hidtidige regler om obligatorisk gebyrfinansiering ændres væsentligt, således at der nu skal opkræves omkostningsægte gebyrer til finansiering af officiel kontrol hos alle professionelle operatører, som kræves registreret eller autoriseret, og som får leveret kontrol-, godkendelses-, autorisations- og certificeringsydelse jf. kontrolforordningen. Formålet med den obligatoriske gebyrfinansiering er især at sikre, at der i alle medlemsstater er tilstrækkelige ressourcer til at gennemføre kontrollen.

Der er fastlagt nærmere bestemmelser om, hvilke omkostningselementer der skal indgå i kalkulationen af gebyrer. Der er endvidere bestemmelser om, at gebyrer kan opkræves enten som "flat rate" – altså en fast sats, der betales af en stor gruppe virksomheder uanset det individuelle kontrolomfang – eller som en individuel beregning af de faktiske omkostninger ved kontrollen af den enkelte virksomhed. Hvis man anvender en "flat rate" model, skal den indeholde et bonus/malus-element, som tilgodeser virksomheder med gentagne gode kontrolresultater.

Endvidere er "mikro-virksomheder" fritaget for betaling af de obligatoriske gebyrer. Ved mikro-virksomheder forstås virksomheder med under 10 ansatte og en årlig omsætning eller balance på ikke over 2 mio. € (ca. 14,9 mio. kr.). Definitionen af mikro-virksomheder er fastsat i EU-lovgivningen som en generel standard.

Der er ikke krav om, at der skal betales gebyr for officiel økologikontrol og kontrol i forbindelse med beskyttede oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser m.v. Uanset, at selve økologikontrollen ikke gebyrfinansieres, så vil der skulle opkræves gebyr i forbindelse med udførelse af supplerende økologikontroller ved overtrædelser og i forbindelse med, at der udtages prøver til analyse af importerede produkter på økologiske bedrifter og virksomheder, samt ved udstedelse af certifikater ved import og eksport.

Referencelaboratorier og referencecentre

Forslaget indebærer, at der skal oprettes EU-referencelaboratorier og EU-referencecentre, som følge af udvidelsen af forordningens anvendelsesområde. Disse skal blandt andet stille teknisk ekspertise til rådighed og bidrage til formidling af forskningsresultater og tekniske innovationer.

Administrativ bistand og samarbejde

Kommissionen vil tydeliggøre regler vedrørende gensidig administrativ bistand og samarbejde, og gøre det lettere at bruge kontaktorganerne i den forbindelse. Nærmere bestemmelser om anmodning om administrativ bistand og aktivering af samarbejdsprocedure vil blive udarbejdet, og procedurerne vil blive simplificeret. De nærmere bestemmelser vil blive fastlagt ved delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter. Endeligt vil det blive tydeliggjort, i hvilke sager, administrativ bistand og samarbejde vil blive aktiveret.

Planlægning og rapportering

Medlemsstaterne skal fremover udpege en kompetent myndighed til at være ansvarlig for at koordinere udarbejdelsen af den flerårige nationale kontrolplan samt sikre sammenhæng i planen. For at sikre en ensartet præsentation af årsrapporter gives Kommissionen adgang til ved gennemførelsesretsakter at udarbejde skabeloner til at indberette data om kontrollen. Der tages hensyn til eksisterende rapporteringskrav, hvor det er relevant.

EU kontrolaktiviteter

Forslaget indeholder ændringer, der har til formål at præcisere og strømline eksisterende kontrolaktiviteter på EU niveau. Desuden stilles forslag om, at Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne kan tilrettelægge programmer for udveksling af kontrolpersonale med henblik på at fremme udveksling af erfaring og bedste praksis.

Kommissionen foreslår endvidere at indføre et IT-informationssystem, der integrerer og i nødvendigt omfang opgraderer alle relevante eksisterende informationssystemer. Dette skal give mulighed for anvendelse af fælles kommunikations- og certificeringsværktøjer blandt EU's myndigheder, og dermed mulighed for den mest effektive deling af data i forbindelse med offentlig kontrol.

Håndhævelsesforanstaltninger

Forslaget indeholder en ny bestemmelse om aktioner i tilfælde af mistanke om lovovertrædelse, hvorefter den kompetente myndighed forpligtes til at confirmere eller eliminere mistanken eller tvivlen.

Desuden udvides de mulige foranstaltninger i tilfælde af lovovertrædelser i hele fødevarekæden med følgende eksempler på tiltag: restriktion eller forbud mod flytning af dyr, krav om karantæneperiode, slagting eller nedslagning af dyr, udsættelse af slagting af dyr, isolation eller lukning af virksomheder og lukning af websider.

Medlemsstaterne skal herunder sikre, at bøder for bevidst snyd opvejer den økonomiske fordel opnået ved overtrædelsen, ligesom manglende samarbejdsvilje kan sanktioneres.

Forslaget konsoliderer endvidere Kommissionens mulighed for at reagere overfor alvorlige mangler i en medlemsstats kontrolsystem ved at foreslå gennemførelsesretsakter, der tager sigte på at begrænse eller fjerne disse risici fra fødevarekæden.

Formandskabets ændringsforslag

Det græske, italienske, lettiske og luxembourgske formandskab har præsenteret en række ændringsforslag. Følgende væsentlige elementer er ændret:

- En mindre begrænsning af anvendelsesområdet, så indesluttet anvendelse af GMO og kontrollen med sprøjteudstyr ikke vil være omfattet. Endvidere undtages planteformeringsmateriale. Når planteformeringsmateriale foreslås undtaget fra anvendelsesområdet, skyldes det først og fremmest, at Kommissionen har trukket sit forslag til ny forordning om planteformeringsmateriale tilbage.
- Kommissionens foreslåede hjemmel til at vedtage delegerede retsakter foreslås enten væsentligt indskrænket, eller helt fjernet. Som markant eksempel kan nævnes, at Kommissionens hjemmel til at fastsætte detaljerede krav til kontrolpersonalets uddannelse og kvalifikationer (artikel 4, stk. 3, i det oprindelige forslag) foreslås slettet.
- I relation til importkontrol begrænses mulighederne for fleksibel anvendelse af kontrolpersonale, således at dyrlæger – ud over levende dyr - også skal have ansvaret for grænsekontrollen ved import af animalske produkter.
- Princippet om obligatorisk gebyrfinansiering fastholdes for importkontrol og for ekstra kontrol(ler) som opfølgning på konstaterede overtrædelser. For den ordinære kontrol på fødevarer-, foder- og plantesundhedsområderne foreslås det, at alene udgifter til registrering/autorisation skal finansieres gennem gebyrer.
- Bestemmelsen om obligatorisk gebyrfritagelse af mikro-virksomheder er slettet.
- De specifikke kontrolregler for økologi er flyttet tilbage til økologiforordningen.

Udtalelser

Europa-Parlamentet har ved udtalelse af 15. april 2014 foreslået en lang række ændringer til Kommissionens forslag, herunder:

- En indskrænkning af anvendelsesområdet, så hverken planteformeringsmateriale eller indesluttet anvendelse af GMO vil være omfattet.
- I flere artikler foreslås Kommissionens hjemmel til delegerede retsakter enten væsentligt indskrænket eller helt fjernet. Eksempelvis foreslås det, at Kommissionens hjemmel til at fastsætte detaljerede krav til kontrolpersonalets uddannelse og kvalifikationer slettet.
- Som en modsatrettet tendens foreslås der, at der indsættes en ny bestemmelse, som giver Kommissionen en generel hjemmel til at fastsætte minimums kontrolfrekvenser.
- Der foreslås en ændring, så det er tydeligt, at fysisk kontrol af dyr og animalske produkter altid skal foretages af en dyrlæge eller under dennes tilsyn.
- Bestemmelser om gebyrfinansiering af kontrollen foreslås ændret, så det bliver frivilligt for medlemsstaterne helt eller delvist at gebyrfinansiere kontrollen inkl. gebyrfritagelse for mindre virksomheder.

Kravet til økonomisk sanktion ved forsætlige overtrædelser foreslås skærpet, så den mindst svarer til det dobbelte af den opnåede økonomiske fordel.

Gældende dansk ret

Med forslaget revideres og ophæves Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 882/2004 af 29. april 2004 om offentlig kontrol med henblik på verifikation af, at foderstof- og fødevarerlovgivningen samt dyresundheds- og dyrevelfærdsbestemmelserne overholdes (kontrolforordningen).

Endvidere ophæves forordning (EF) 854/2004, direktiverne 89/608/EØF, 96/93/EF, 89/662/EØF, 90/425/EØF, 91/496/EØF, 96/23/EF, 97/98/EF samt beslutning 92/438/EØF. Direktiverne er implementeret i dansk ret ved en række bekendtgørelser. Hvorvidt bekendtgørelserne skal revideres, vil afhænge af de regler, som Kommissionen efterfølgende kan fastsætte ved delegerede retsakter eller gennemførelsesbestemmelser med hjemmel i forslagets rammebestemmelser.

Plantesundhedsområdet og reglerne for planteformeringsmateriale reguleres i dansk lovgivning især af lov om frø, kartofler og planter, jf. lovbekendtgørelse nr. 195 af 12. marts 2009 samt lov om planteskadegørere, jf. lovbekendtgørelse nr. 198 af 12. marts 2009, samt i en række bekendtgørelser udstedt i medfør af lovene. Forslaget vil, tilsammen med en ny plantesundhedsforordning, erstatte den eksisterende EU-lovgivning på plantesundhedsområdet, herunder Rådets direktiv 2000/29/EF samt en række supplerende direktiver om bekæmpelse af specifikke planteskadegørere. Med forslaget flyttes en række kontrolbestemmelser fra Rådets direktiv 2000/29/EF til kontrolforordningen. Forslaget vil endvidere, sammen med en ny forordning om produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale - erstatte den eksisterende EU-lovgivning om markedsføring af planteformeringsmateriale, der i dag er beskrevet i 12 særskilte direktiver.

Konsekvenser

Kommissionens forslag fastsætter overordnede rammebestemmelser for kontrollen. På den baggrund vil graden af administrative konsekvenser for virksomheder og myndigheder i vidt omfang afhænge af de regler, som Kommissionen kan fastsætte efterfølgende ved delegerede

retsakter eller gennemførelsesretsakter. Dette gælder især på de områder, hvor Kommissionen foreslås tildelt nye beføjelser til at fastsætte nærmere regler for kontrollen. På de områder kan der potentielt blive tale om konsekvenser for både omfang, planlægning og udførelse af kontrollen.

For en række kontrolområder vil forslaget medføre nye krav, som vurderes at have administrative og statsfinansielle konsekvenser. Dette gælder blandt andet for de sektorer, som ikke tidligere har været underlagt kontrolforordningen, og hvor krav om blandt andet kvalitetsstyring, afholdelse af interne audits og udpegning af officielle laboratorier til kontrolanalyser vil være nye, og hvor implementeringen vil koste ekstra ressourcer i overgangsfasen. Kravet om harmoniseret rapportering af den officielle kontrol kan afstedkomme behov for væsentlige IT-justeringer på tværs af myndigheder, således også for Politi og SKAT. Også etablering af risikostyringsværktøjer på de kontrolområder, som kontrolforordningen ikke hidtil har dækket, vil kunne forventes at have administrative og statsfinansielle konsekvenser. Omfanget af administrative og finansielle konsekvenser er endnu ikke analyseret på disse kontrolområder.

Kravet om gebyrfinansiering vil have økonomiske konsekvenser for virksomheder, der i dag er fritaget for gebyrbetaling. Ligesom det vil få konsekvenser for mikro-virksomheder, der i dag er underlagt gebyrfinansiering, men som Kommissionen foreslår undtaget. På fødevarerområdet vil de større virksomheder i detailsektoren fremover, modsat i dag, skulle betale de faktiske omkostninger ved den kontrol, de udsættes for. Ligeledes vil det gælde store virksomheder på læggekartoffelområdet samt kontrollen af plantebeskyttelsesmidler, der i dag er gebyrfritaget. Forslaget vil endvidere have økonomiske og administrative konsekvenser for importører og eksportører af økologiske produkter, i og med der indføres gebyrkrav. Det vil desuden være nyt for de områder, der ikke er omfattet af den nugældende kontrolforordning, at opfølgende kontroller på baggrund af overtrædelser er gebyrbelagt.

Både Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen har ordninger, hvor der indgår mængdebaserede takster. På disse områder kan forslaget få konsekvenser for beregningen af gebyrer, hvilket kan medføre både administrative konsekvenser og ændret byrdefordeling i erhvervet. De nye gebyrbestemmelser forventes at medføre en øget administrativ byrde for det offentlige, og de må også påregnes at få væsentlige statsfinansielle konsekvenser.

NaturErhvervstyrelsen og Fødevarestyrelsen vurderer, at en lang række operatører vil have en størrelse, der ligger inden for definitionen "mikro-virksomheder", og som derfor ifølge Kommissionens oprindelige forslag vil skulle fritages for gebyrer forbundet med kontrollen. En foreløbig opgørelse viser, at NaturErhvervstyrelsen vil miste gebyrindtægter i omegnen af 16-20 mio. kr. på grund af bestemmelsen om mikro-virksomheder, mens nye områder omfattet af obligatorisk gebyrfinansiering vil generere et provenu på anslået 1-3 mio. kr.

For Fødevarestyrelsen viser en foreløbig opgørelse, at de mistede gebyrindtægter på grund af bestemmelsen om mikro-virksomheder vil udgøre ikke under 42 mio. kr. årligt. Den obligatoriske gebyrbetaling for store virksomheder på detailfødevarerområdet, som nu er fritaget for betaling, skønnes at ville give et gebyrprovenu på mellem 12 og 30 mio. kr. årligt. Dette skal ses i forhold til, at en fuld gebyrfinansiering af detailkontrollen er anslået til at ville give et provenu på ca. 92 mio. kr. årligt. Små slagterier betaler i dag takster, som ikke fuldt ud dækker kontrolomkostningerne. En del af disse virksomheder vil ikke kvalificere sig som mikro-virksomheder og vil derfor skulle betale de fulde omkostninger, hvilket alt andet lige vil give et

merprovenu fra disse virksomheder på ca. 5 mio. kr. årligt. Der vil ikke være andre af Fødevarerstyrelsens kontrolområder end detailfødevarekontrollen og de små slagterier, hvor den obligatoriske gebyrbetaling vil medføre et merprovenu af betydning. Der er i de nævnte skøn ikke medregnet de øgede administrationsomkostninger, som friholdelsesordningen for mikrovirksomheder vil medføre.

En mere detaljeret analyse af omfanget af de økonomiske konsekvenser pågår, idet det bemærkes, at det endelige udfald af forhandlingerne med hensyn til finansiering må forventes at medføre væsentlige ændringer i forhold til Kommissionens oprindelige forslag, som er beskrevet ovenfor.

Kommissionen foreslår, at straffene for svindel skal være afskrækkende og så høje, at der ikke opnås gevinst. Det skal vurderes, om forslaget holder sig indenfor traktatens rammer, da strafferetten er et nationalt anliggende.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Særskilte konsekvenser af formandskabets ændringsforslag

Medlemsstaterne vil med det seneste kompromisforslag fortsat have mulighed for at opkræve gebyrer for kontrol indenfor alle sektorer og der vil med formandskabets ændringsforslag således ikke blive ændret på, at medlemsstaterne kan vælge at opkræve gebyrer med fuld omkostningsdækning. Den hidtidige gebyrpraksis i Danmark vil således kunne fortsætte uændret. Dette indebærer, at der ikke vil være statsfinansielle konsekvenser, samt at den af Kommissionen foreslåede harmonisering på gebyrområdet og de deraf følgende positive erhvervsøkonomiske konsekvenser ikke bliver virkeliggjort.

Høring

Kommissionens forslag har været i høring i Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg og på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer udtrykte tilfredshed med Kommissionens forslag ved fremsættelsen i maj 2013, idet forslaget efter Landbrug & Fødevarers opfattelse var et forsøg på at løse de faktuelle og konkurrenceforvridende elementer i det eksisterende kontrolregime.

Landbrug & Fødevarer har i den forbindelse også peget på behovet for, at der med forslaget skabes de fornødne incitament for omkostningseffektivitet hos de ansvarlige kontrolmyndigheder, og Landbrug & Fødevarer har derfor foreslået en hel eller delvis offentlig medfinansiering af kontrollen. Der er allerede i dag modeller for en sådan finansiering, som på afgørende måde er med til at sikre opretholdelse af såvel beskæftigelse som eksport.

Efter to års forhandlinger om forslaget må Landbrug & Fødevarer desværre konkludere, at de seneste kompromistekster går i den stik modsatte retning af den tiltrængte harmonisering. Med andre ord ser Landbrug & Fødevarer således en udvikling i forhandlingerne, som betyder, at danske producenter fortsat stilles ringere i konkurrencen med vore konkurrenter i EU - og i øvrigt i forhold til konkurrenterne i tredjelandene.

Som forslaget ligger nu, er der desuden ifølge Landbrug & Fødevarer en risiko for, at flere centrale elementer om gennemsigtighed om beregningen af omkostningerne, klarhed over omfan-

get af omkostningerne og reduktion af kontrolomkostninger ved "orden i eget hus", bortfalder. Den eksisterende kompromistekst om gebyrer for kontrollen er således ikke acceptabel for Landbrug & Fødevarer.

Det er for Landbrug & Fødevarer fortsat helt centralt, at der i teksten indgår tiltag til at sikre mere afbalanceret og ensartet finansiering af kontrolomkostningerne, tiltag til at øge gennemsligtigheden omkring fastsættelsen af omkostningerne samt fastholdelse af reduktionsmuligheden ved "orden i eget hus".

Landbrug & Fødevarer støtter som udgangspunkt moderniseringen af kontrolforordningen baseret på principperne om risikobaseret og behovsorienteret kontrol. En væsentlig målsætning bør være ensartet implementering i alle medlemsstater. Landbrug & Fødevarer er dog betænkelig ved de særdeles vide beføjelser for Kommissionen, som forslaget indeholder, idet udmøntning af disse beføjelser kan tilsidesætte de grundlæggende principper om risikobaseret kontrol. I den forbindelse peges på behovet for at modernisere reglerne for kontrol på en række områder som kødkontrollen og kontrollen på restkoncentrationsområdet baseret på principperne om risikobaseret kontrol. Til forskel fra forordningsforslaget foreslår Landbrug & Fødevarer principielt, at kontrollen helt eller delvis skal finansieres af det offentlige, da myndighederne derved vil få et incitament til at reducere omkostningerne. I det omfang kontrollen skal gebyrfinansieres, støtter Landbrug & Fødevarer, at det udbredes til hele området, og at gebyrerne på en transparent måde fastsættes til de faktiske kontroludgifter, og at der gives mulighed for at reducere gebyrerne for virksomheder med høj regulefterlevelse. I den forbindelse fremhæves, at fritagelsen for små virksomheder ikke må øge de øvrige virksomheders betaling. Landbrug & Fødevarer anfører desuden, at forslaget vil indebære, at udgifterne til uddannelse af tilsynsteknikere ikke kan henregnes til kødkontrolomkostningerne, men skal finansieres af det offentlige. Landbrug & Fødevarer støtter samlingen af importbestemmelserne, men understreger, at der fortsat skal være mulig for importkontrol med foder mv. andre steder end på grænsekontrolstederne.

Landbrug & Fødevarer finder, at et af de absolut vigtigste formål med en revision den eksisterende kontrolforordning 882/2004 har været at opnå en større harmonisering af kontrollen i EU. Landbrug & Fødevarer har således været glade for, at Kommissionen med sit forslag modigt har forsøgt at ændre den konstaterede konkurrenceulighed mellem medlemslandene i denne henseende - ikke mindst på finansieringsområdet har Landbrug & Fødevarer været optaget af, at der sker helt nødvendige ændringer heri.

Med forhandlingerne ved udgangen af 2014 ser det desværre ud til, at der ikke blandt medlemslandene er lydhørhed over for en reel nytænkning af finansieringen, hvilket Landbrug & Fødevarer beklager. Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at man fra dansk side arbejder for en langt større harmonisering af kontrolområdet og dermed mere lige konkurrencevilkår, så man undgår en diskrimination af fødevarerproducenter afhængigt af hvor på EU's indre marked, man geografisk befinder sig.

Landbrug & Fødevarer mener, at der synes ikke at være gjort afgørende fremskridt i forhold til den fornødne nytænkning af finansieringen af kontrollen. Det er således hovedsageligt fortsat overladt til medlemsstaterne at fastlægge gebyrer nationalt, hvilket er u hensigtsmæssigt hense til, at der er konstateret en meget forskellig forvaltning af metoder og niveauer, som medvirker til ulige konkurrencevilkår. Danske producenter vil således fortsat være bagud på point i

forhold til kontrolomkostninger. Det er ikke acceptabelt. I forhold til importkontrol mener Landbrug & Fødevarer, at det er vigtigt at have fleksibilitet i forhold til anvendelse af relevant personale. Det er således vigtigt, at kontrolpersonalet har de fornødne kompetencer snarere end at kontrolpersonalet entydigt har en bestemt faglig baggrund. Endvidere er det fortsat vigtigt at holde øje med, hvilke beføjelser Kommissionen tillægger sig selv i forhold til at fastsætte regler på området.

DI Fødevarer støtter generelt forslaget om at samle, forenkle og modernisere kontrollen for hele området. Den risikobaserede kontrol på grundlag af virksomhedernes egenkontrol skal fortsat være det bærende element, og DI Fødevarer ønsker i den forbindelse præciseret, at virksomhedernes certificerede tredjepartskontrol kan inddrages i den offentlige kontrol. Med henvisning til, at der kan opstå situationer, hvor der vil være behov for hurtige beslutninger, støtter DI Fødevarer, at Kommissionen får beføjelser til at vedtage gennemførelsesbestemmelser vedrørende prøveudtagning og analyser. DI Fødevarer støtter tillige styrkelsen af kontrolsamarbejdet mellem medlemsstaterne og foreslår i den forbindelse, at der oprettes et EU "rejsekontrolhold" til større grænseoverskridende sager. Med hensyn til gebyrfinansiering af kontrollen støtter DI Fødevarer, at betalingen skal afhænge af virksomhedens kontrolresultater. De er derimod betænkelige ved gebyrfritagelsen for små virksomheder, da det kan give anledning til konkurrenceforvridning og kreativ opdeling af virksomheder.

DI Fødevarer er fortsat tilhængere af en samlet, forenklet og moderniseret fødevarekontrol for hele fødevarekæden med anvendelse af risikobaseret kontrol og inddragelse af virksomhedernes 3. parts certificeringer. Det er essentielt med fastsættelse af en ensartet gebyrbetaling for at sikre ens konkurrencevilkår for alle virksomheder i alle EU-lande. Siden forslaget blev fremsendt i 2013 har de forskellige formandsskaber ændret en række elementer, som vi finder betænkelige. Det drejer sig specielt om ændringerne i relation til gebyrbetaling. DI Fødevarer mener, at det er nødvendigt med fælles regler for gebyrbetaling for alle virksomheder. DI Fødevarer ønsker en total harmonisering af gebyrerne på en måde, så der er en incitamentsstruktur, der tilgodeser virksomheder med gode kontrolresultater og høj regelefterlevelse. Desuden skal det sikres, at der også er et incitament til en omkostningseffektiv kontrol, således at kontrollen ikke bliver mere omfattende og dyr for virksomhederne end nødvendig. DI Fødevarer er dog tilfredse med, at mikro-virksomheder ikke længere foreslås fritaget for betaling af kontrolgebyr. DI Fødevarer er ligeledes tilfredse med, at Kommissionens foreslåede hjemmel til at vedtage delegerede retsakter begrænses, blandt andet at fastsættelse af detaljerede krav til kontrolpersonalets uddannelse og kvalifikationer foreslås slettet.

Dansk Erhverv støtter forslagets regelforenklings med ensartet udmøntning af risikobaseret kontrol for hele området. De er dog skeptiske over for det store antal beføjelser til Kommissionen, som åbner op for løbende regelændringer uden inddragelse af de berørte organisationer.

Dansk Erhverv støtter ikke obligatorisk brugerbetaling og foreslår i stedet, at kontrollen skal finansieres af det offentlige, da myndighederne derved vil få et incitament til at reducere omkostningerne. De støtter heller ikke fritagelsen for mindre virksomheder, da det kan virke konkurrenceforvridende. Dansk Erhverv støtter dog, at virksomheder skal betale for ekstra kontrol som opfølgning på overtrædelser. Dansk Erhverv støtter samlingen af importbestemmelserne med fælles krav til grænsekontrolsteder og risikobaseret fysisk kontrol.

De Samvirkende Købmænd (DSK) støtter forslaget om risikobaseret kontrol, men understreger, at det skal være på grundlag af en risikovurdering i de enkelte medlemsstater. DSK støtter, at der blandt andet af hensyn til ensartethed på EU-plan skal være brugerbetaling for kontrollen med engrosvirksomheder, men finder ikke grundlag for at opkræve brugerbetaling i detailledet, da det for mange forretninger ville være en væsentlig udgift, og der ikke på detailområdet er samme behov for ensartethed på fællesskabsplan. DSK støtter dog, at også detailvirksomheder skal betale for ekstra kontrol som opfølgning på overtrædelser.

Danske Slagtermestre støtter, at små virksomheder skal være fritaget fra brugerbetaling, men er betænkelig ved anvendelsen af antal ansatte som det ene kriterium, da det kan blive hæmmende for væksten, fremme sort arbejde og påføre virksomhederne en stor administrativ byrde.

Dyrenes Beskyttelse er betænkelige ved det store antal bemyndigelser til Kommissionen, som indebærer en risiko for forringelser i forhold til gældende regler. Det skal derfor sikres, at alle interessenter inddrages ved udarbejdelsen af disse delegerede retsakter. Dyrenes Beskyttelse ser desuden en risiko for, at standardiserede skabeloner til indberetning af kontrollen kan medføre u hensigtsmæssige krav til, hvordan kontrollen skal udføres.

Det Dyreetiske Råd støtter forenklingen af reglerne og har i den sammenhæng umiddelbart sympati for forslaget om EU-referencecentre for dyrevelfærd. Der peges dog på en risiko for, at referencecentre på en u hensigtsmæssig måde kan overlappende allerede eksisterende strukturer, og at der bliver flyttet ressourcer fra den udgående kontrol.

Advokatrådet peger på vigtigheden af, at forslaget om regler om både offentliggørelse og videregivelse af oplysninger er klare og konsistente, samt at de skal respektere de databeskyttelsesmæssige garantier især i relation til personoplysninger.

Dansk Gartneri støtter en standardisering af Kontrolforordningen også i relation til plantesundhedsområdet. Hvad angår gebyrfinansiering, peges der på, at en betydelig del af de danske virksomheder falder i kategorien af små virksomheder. Dansk Gartneri foreslår, at der i stedet etableres en mere konkurrencevenlig og fair gebyrmodel, hvor alle størrelser af virksomheder skal modtage risikobaseret kontrol og skal betale gebyr efter en nærmere fastsat risikovurderingsnøgle.

Danske Kartoffler anbefaler, at der indføres en procedure for konkurrenceudsættelse af dele af den offentlige kontrol. Hvad angår gebyrfinansiering vurderer Danske Kartoffler, at ca. 10 % af læggekartoffelavlerne og ca. 50 % af arealet vil blive omfattet af fuld brugerbetaling. Der peges på, at det vil betyde en meromkostning på ca. 1.700-2.000 kr. pr. ha, såfremt forordningen gennemføres. Der peges endvidere på, at fuld brugerbetaling vil gøre danske læggekartoffelproduktionen udfases på 50 % af arealet. Danske Kartoffler anfører, at en harmonisering af betalingen af den offentlige kontrol ikke kan betragtes isoleret, da dansk produktion af læggekartofler - i modsætning til produktion i de øvrige EU medlemsstater - bl.a. er pålagt pesticidafgifter. Danske Kartoffler opfordrer til, at der arbejdes for fortsat delvis støtte til officiel kontrol af læggekartofler i Danmark.

HORESTA tilslutter sig forslaget intention om at forenkle reglerne for den offentlige kontrol for hele fødevarekæden. HORESTA finder det afgørende, at den risikobaserede kontrol er det bærende element i forordningen. Den risikobaserede model bør også afspejle prioriteringen i de fælles EU-regler for gennemsigtighed og de nationale myndigheders indrapportering til Kommissionen. HORESTA ønsker, at det i forordningen i forhold til kontrolresultater beskrives nærmere, hvilke, hvordan og hvornår disse resultater må offentliggøres. HORESTA fremhæver, at der i den sammenhæng bør tages højde for, at offentliggørelse af kontrolresultater i sig selv er en sanktion. HORESTA anerkender, at forslaget understreger, at der skal afsættes tilstrækkelige ressourcer til, at de nationale kompetente myndigheder kan gennemføre en ansvarlig kontrol på området og de fælles regler på området skal sikre, at kontrollen i nogle dele af vareomsætningskæden ikke bliver finansieret af andre erhverv i vareomsætningskæden. Det må under alle omstændigheder formodes, at der også er tale om, at ingen virksomheder betaler for andre virksomheder indenfor samme sektor, og finansieringen af mikro-virksomheder i en sektor finansieres af offentlige midler. Det bør fortsat være en frivillig mulighed for de nationale myndigheder at opkræve gebyrer. HORESTA er uenig med forslaget om, at det er rimeligt at opkræve gebyrer hos alle operatører og tager på det skarpeste afstand fra udkastets forslag om, at forordningen fastsætter, at al kontrol skal være brugerbetalt og medlemsstaterne forpligtiges til at opkræve obligatoriske kontrolgebyrer af alle virksomheder for at få refunderet omkostningerne til officielle kontrolaktiviteter. HORESTA mener ikke, at det i henhold til, at nationalstaterne skal sikre tilstrækkelige midler til den officielle kontrol, er et EU-anliggende, hvorvidt nationalstaterne vælger at lade dele af kontrollen finansiere med offentlige midler. Af forslaget fremgår det ikke klart, at kontrolprincippet er kontrol ved kilden. Dette princip bør have højeste prioritet. HORESTA ønsker en øget gennemsigtighed i medlemsstaternes kontrol blandt andet ved øget samarbejde, uddannelse og koordinering mellem medlemsstaternes kompetente myndigheder på kontrolområdet.

Danske Korn- og Foderstof- Im- og Eksportørers Fællesorganisation (DAKOFO) har løbende været i dialog med Fødevarestyrelsen og har fremsat sine synspunkter vedrørende kontrolforordningen. DAKOFO ønsker at udtrykke sin støtte til hensigterne i kontrolforordningen, herunder harmonisering, forenkling og modernisering af den offentlige kontrol, herunder også foderstofkontrollen. Det er dog DAKOFO's opfattelse, at nogle af de centrale elementer til at understøtte dette er ved at blive udvandet med de seneste ændringsforslag. Branchen agerer på et internationalt marked, og alle tiltag, som reducerer konkurrenceforvridende nationale omkostninger, hilses derfor velkommen. Derfor støtter DAKOFO Kommissionens forslag om fælles EU-regulering af gebyromkostninger, dette gælder også den offentlige finansiering af kontrolomkostningerne. Såfremt kontrollen skal delvist gebyrfinansieres, ønsker DAKOFO at understrege, at man i kontrolforordningen bør præcisere, at omkostninger til kontrol skal kunne henføres direkte til den egentlige kontrol og ikke en "flat rate", som det anføres i den seneste høring. Endvidere vil gebyr-fritagelsen af mikro-virksomheder give anledning til skævvridning. DAKOFO støtter modernisering af kontrollen og ønsker, at der tages udgangspunkt i risikobaseret kontrol – frem for eller mængdekontrol. Den risikobaserede kontrol favoriserer virksomheder, som har styr på deres kontrolsystemer, og giver således positiv incitamentstruktur. I dag baseres foderkontrollen i Danmark i grove træk på risikovurderet kontrolfrekvens. DAKOFO opfordrer derfor til, at man i kontrolforordningen indskrives den risikobaserede kontrol. Dette skal ses i sammenhæng med den implementering af kæde-hovedkontrol (fra Fødevareforlig 3), som man på foderområdet ser frem til at få implementeret. Endvidere ser DAKOFO gerne, at 3. parts auditeringer inddrages og indskrives i Kontrolforordningen som led i den risikobaserede kontrol.

DyreværnsOrganisationernes SamarbejdsOrganisation (DOSO) mener, at regler og kontrol til sikring af dyresundhed og -velfærd skal baseres på dyrenes artspecifikke behov og hensynet til sådanne behov, skal skærpes. I betragtning af, at følgende erklæring: 'som ønsker at sikre øget dyrebeskyttelse og respekt for dyrs velfærd som følelse væsener', er skrevet ind i et bilag til Amsterdamtraktaten, og i betragtning af, at dyr således i traktaten anerkendes som levende væsener, der kan føle smerte og lidelse, at dyr ikke er ting, og i betragtning af, at EU således anerkender etiske fordringer i forbindelse med landbrugets dyr, mener DOSO, at love og regler om dyrs sundhed og velfærd samt offentlig kontrol og andre offentlige aktiviteter, der udføres til sikring af overholdelse af love og regler om dyrs sundhed og velfærd skal skærpes og beskrives separat i kontrolforordningen.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter rammelovgivning, der fastlægger mål og grundlæggende fælles EU-modeller for kontrollen på tværs af sektorer. Risikobaseret kontrol skal fortsat være det bærende element i kontrolforordningen, da det sikrer en fleksibel og målrettet kontrol. Herudover arbejdes for at sikre et højt sikkerhedsniveau, at sætte forbruger-, natur- og planteavlbeskyttelsen i centrum, at få enklere regler samt at reducere de administrative byrder for erhverv og myndigheder.

Regeringen finder endvidere, at kontrollen som hovedregel bør være brugerfinansieret baseret på de faktiske omkostninger ved kontrollen. Gebyrfinansiering er på en række områder allerede i dag en væsentlig finansieringskilde for kontrollen i Danmark. Denne gebyrfinansiering skal blandt andet ses i sammenhæng med hensynet til at understøtte en hensigtsmæssig adfærd. Danmark støtter derfor, at offentlige kontroller, som hovedregel, fortsat bør være brugerfinansieret baseret på de faktiske omkostninger ved kontrollen inklusiv overhead. Bestemmelsen om obligatorisk friholdelse for mikro-virksomheder bør udgå, gøres frivillig eller kunne tilpasses nationale forhold. Regeringen vil fastholde, at man i forhold til obligatorisk gebyrfinansiering for så vidt muligt som minimum skal opretholde status quo.

Regeringen finder, at Kommissionens adgang til at fastsætte detaljerede regler på en lang række områder bør tilpasses og udformes på en måde, som ikke forhindrer tilstrækkelige fleksibilitet for medlemsstaterne til at gennemføre en risikobaseret og ressourcemæssigt optimal kontrol, der tager hensyn til de lokale forhold. Dette gælder også i relation til mulighederne for fleksibel anvendelse af kontrolpersonalet, herunder inden for kødkontrollen og importkontrollen.

Idet forslaget til en ny økologiforordning (KOM (2014) 180) forhandles parallelt med nærværende kontrolforordning vurderes det relevant at fremføre, at regeringen ønsker, at reguleringen af kontrolkravene for økologiske producenter fastholdes i økologiforordningen. Regeringen finder det hensigtsmæssigt, at specifikke produktions- og kontrolregler for økologi forbliver samlet i økologiforordningen. Dette ønske er efterkommet i kompromisforslaget til økologiforordningen.

Kommissionen får med forslagene på en lang række områder hjemmel til efterfølgende med afsæt i den overordnede rammelovgivning at fastsætte detaljerede regler og konkrete krav til medlemsstaterne via delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter. Fra dansk side støttes princippet om rammelove. Rammelove forudsætter dog, at medlemsstaterne er en aktiv del af

den efterfølgende fastlæggelse af gennemførelsesbestemmelserne. Regeringen arbejder for, at regulering af stor økonomisk eller politisk betydning fastlægges i den almindelige lovgivningsprocedure, og at medlemsstaterne har en stærk kontrol med Kommissionens udøvelse af kompetencer, samt at medlemsstaternes eksperter inddrages i det forberedende arbejde med retsakter, da dette er nødvendigt for, at medlemsstaterne har mulighed for selv at implementere en situationstilpasset national risikobaseret kontrol.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Generelt opretholder de enkelte medlemsstater et undersøgelsesforbehold på hele forslaget. På grundlag af de foreløbige tilkendegivelser tegner der sig dog følgende billede:

- Flere medlemsstater arbejder for at begrænse anvendelsesområdet, og der arbejdes for at fjerne eller begrænse visse områder fra forslaget. Det gælder GMO-området, så det kun omfatter foder og fødevarer, men ikke udsætning og indesluttet anvendelse. Ydermere gælder det udstyr til udbringning af sprøjtemidler.
- Hovedparten af medlemsstaterne støtter desuden, at planteformeringsmateriale fjernes fra forslaget. Støtten til dette er blevet større, efter at Kommissionen har trukket forslaget om ny forordning om planteformeringsmateriale tilbage og formandskabet støtter nu også denne løsning.
- Gebyrområdet er et andet område, hvor der er væsentlige forskelle i medlemsstaternes holdning. En række medlemsstater er således modstandere af obligatorisk gebyrfinansiering af kontrollen, medens en række andre medlemsstater støtter princippet om obligatoriske gebyrer, så der sikres tilstrækkelig finansiering af kontrollen.
- En gruppe af medlemsstater, herunder Danmark, støtter regler, som tillader en fleksibel anvendelse af kontrolpersonale ved kødkontrollen og importkontrollen. En anden gruppe medlemsstater lægger derimod afgørende vægt på, at en række kontrolopgaver på de to områder skal udføres af embedsdyrlæger, herunder kontrol ved import af animalske produkter, som foreslået af formandskabet.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 8. maj 2015 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11. maj 2015, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. april 2015.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. december 2014 forud for rådsmøde (landbrug og fisker) den 15. – 16. december 2014, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. december 2014.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 11. juni 2013.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.